

ABONAMENTUL

Un an . . . 28.— Cor.
 Săptămână an 14.— "
 Luna . . . 7.— "
 Trimestru . . . 2.40 "
 Pentru România și
 străinătate:
 Un an . . . 40.— franci
 Telefon
 Oraș și interurban
 Nr. 750.

REDACTIA

și
ADMINISTRATIA
 Strada Zrinyi N-rul 1/a
INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Mulțumite publice și Loo
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrise nu se in-
 napolază.

ROMÂNUL

Avventura lui Mangra.

De Ion Gorun.

Mangra a venit la București ca să-și aducă o afacere nouă... pentru Budapesta. Și a

este adevărat că îndrășnețul politician a ajuns aici și un buchet destul de volu- de gesturi de dispreț și de scârbă, ba și un cor cam răsunător de huiduieli bi- gite; — dar așa merge politica acuma, pe la București se socoate vrednic de re- sau de hulă, la Budapesta e și aclamat, — ba poate are să fie și pensat, pe măsura just socotită a rizi- ca a primejdiilor îndurate.

doială însă nu mai poate încăpea, că acestea nouă la recunoștința stăpâ- săi din capitala Ungariei Mangra nu cobândit întâmplător, ci a venit să le înadins în capitala României. Căci e cunoscut acuma, și mărturisit chiar de incidentelor din sala și curtea Aca- române, că el a fost din vreme pre- cumcă prezența sa acolo n'ar putea ștere decât la resens și poate chiar la regretabile pentru dânsul. Totuși călu- nostru a bravat avertismentul acesta, trebuie să facă pe oricine să creadă ce-și va fi zis în sine-și va fi fost: Apoi tocmai asta vreau și eu, să provoc; n'o să mă ucidă, iar scandalul are să în profitul meu, să-mi mai salte puțin te ce începe a se șterge, să-mi mai acțiunile pe lângă măritul prezidiu al gu- și al partidului muncii naționale ma-

Atâta poate ar mai rămânea de știut, da- că totul nu a fost pus la cale printr'o oare- care înțelegere prealabilă... Cu apucăturile de cari a dat dovezi contele Tisza în timpul din urmă — vezi de pildă înscenarea împo- triva deputatului Vaida-Voevod — lucrul n'ar fi de mirare... Dar chiar dacă provo- carea ar fi pornit și numai din chibzuirea pro- prie a lui Mangra, totuși el aici nu apare și nu poate apărea decât ca un instrument al politice de înăsprire a raporturilor dintre Unguri și Români, de zădărnice a oricăror încercări de apropiere între aceste două po- poare.

Protestările din ziarele maghiare împo- triva celor pățite de Mangra la București, protestări la cari el de sigur s'a așteptat și cu cari a calculat, spun că cel luat la trei pa- rale era... un venerabil prelat, venit să ia parte la lucrările unei societăți savante, — ș'asa mai departe... Dar oare așa se prezintă lucrurile? Venit'a Mangra la București, la A- cademie, cu vre-o comunicare de interes știin- țific sau istoric, ca om de știință sau istoric bisericesc ce ar mai fi fiind, afară de om po- litic? — Nici decum, și el însuși a spus'o.

A spus'o în momente de iritare, — dar cu atât mai mult a izbucnit adevărul inten- ților sale până atunci ascunse, — a spus'o atunci când s'a plâns corespondentului unui ziar unguresc că membrii comitetului parti- dului național român din Ungaria sunt aceia cari îl opresc pe dânsul să ia contact cu lu- mea intelectuală și politică din România, și aceasta pentru ca să-l împiedece de a-i de- masca, pe acei membri ai comitetului națio- nal român, adunând contra lor dovezi că „ei cer continuu bani guvernelor românești, pe

cari îi întrebuințează în folosul lor personal”, — că „au făcut averi” din aceste fonduri, — și alte grozăvii de acestea.

Vedeți dar că numai ca „om de știință” nu venea Mangra la București; el venea să ia contact cu „lumea politică”, și aceasta în scop mărturisit de spionajiu... Și voiăți dvoastră că în astfel de împrejurări Academia să-l fi îmbrățișat și studențimea să-l fi aclamat și purtat pe brațe pe acest călugăr vrednic... vrednic știm noi de ce!

Insă dacă a fost împiedecat să ia contact cu lumea politică din România și să-și adune dovezile — dovezi despre cari de altfel el însuși știe bine că sunt inexistente — Mangra trimite la Budapesta, ca rezultat al misiunii sale, comandate sau din propria impulsione, cel puțin insinuarea *infamă*. El mai adaogă că prin manifestările ce a provocat asupra sa, ar fi reușit să dovedească, să desvăluie se- cretul că „acțiunea politică a partidului na- țional român din Ungaria este inspirată de centrele politice din țară”... Altă infamie nu mai puțin groasă, dar tot atât de zadarnică, întreaga politică a partidului național român din Ungaria desfășurându-se în chipul cel mai leal la lumina zilei, și cunoscută fiind scrupulositatea cu care toți oamenii sau „cen- trele” politice din țară se feresc de a se a- mesteca în acțiunea comitetului național, re- cunoscându-i întreaga și exclusivă compe- tență în conducerea acțiunii politice a parti- dului.

Ei, dar Mangra și-a făcut odată mai mult meseria, și acuma probabil se va duce să-și reclame recompensa. Dacă la Budapesta ar fi oameni cu scaun la cap, ar trebui să-i mul- țamească într'un chip mai mult acru pentru

Singură...

— Dintr'un jurnal. —

Am încuiat ușile toate, și totuș mi-e frică. În mie cântă slujnica o doină de pe Secaș, murmurată, melancolică, regretele ce în cântecul trăgănat mi se coboară în și frica mea crește. Știu că vecinii mei veneni pacinici și că 'n orășelul nostru nu plutește o primejdie ce mă amenință. conține pe-o clipă doina din bucătă- clar ritmul picurilor de ploaie ce alu- stresini, dar, ciudat, îmi pare că nu cântă ci versurile lui Eminescu, melan- imată, fără cuvinte, din versurile lui.

frig, acum în Mai, și, de nu mi-ar fi ru- chema slujnica să-mi aprindă focul. Nu știu nici că mi-e frig nici că mi-e frică. de bună seama, tremur de frică nu de

ă, oare, ori ce femeie senzația acea- rămâne singură? De câte ori nu mi-am prostie să mă tem, desigur el se va în- și va iubi ca și mai înainte. Mi-am în- de câte ori el pleca, și lacrimi n'a ochii mei, dar ce folos! Abia ieșit în lănsul mă podidea ca pe o copilă. Am multe motive cari ar putea explica o slăbiciune. De cele mai multe ori ajun- convingerea că frica mea, când rămân au toate femeile, că slăbiciunea asta

urmează din firea noastră femeiască: nu ne în- credem în noi pentru că suntem lipsite de pu- tere. Soarta noastră e să trecem prin viață ră- zimate de-un bărbat. Alte ori cercam să mă conving că sunt jaluză, și de aceea mă tem când el mă părăsește pentru o zi două.

Mi se pare, însă, că numai în seara asta am descoperit motivul de căpetenie care mă umple de teamă de câte ori rămân singură: mă simt străină, nu mă mai cunosc. Sunt străină în pa- guba mea: nici jumătate nu mai rămâne în mine din ceea ce sunt când el e acasă. Uneori nu mai simt în mine decât o pustietate. Imi par urită, greoaie, ridicolă. Imi pare că, prin de- părțarea lui, tot ce mă înconjoară, pereții, mo- bila, tablourile mă privesc ca pe o străină. Im- prumută deodată o răceală tristă până și oglinda mea. Nu știu cum, îmi pare că tot ce e în casa noastră ar închide ochii obosiți și mi-ar zice: nu te cunoaștem, noi cu tine n'avem nimic de împărțit.

Și nu mă mir că nu mă mai cunosc! Pe fe- meia ce-au îndrăgit-o ele o dus-o cu sine bă- ratul când a trecut pragul casei, și eu care am rămas sunt numai umbra ei.

Nu suntem noi, femeile, slabe! M'am înse- lat când mă gândeam așa. Dacă n'avem forța bărbaților avem răbdarea care, de cele mai multe ori, învinge acolo unde forța cade în- frântă. Nu suntem slabe ci suntem: nimic: ne dăm sufletul întreg bărbatului pe care-l iubim. Când el se duce, duce cu el și inima noastră, sufletul, ființa noastră întreagă. Noi rămânem umbre, străine pentru noi, străine lucrurilor din

jurul nostru. Dacă avem convingerea neclin- tită, că el se reîntoarce, așteptăm în suferință, — pentru că deși rămânem umbre, totuș putem suferi. Pe măsura ce se apropie întoarcerea lui, înviem; ceas cu ceas ne renaștem, ceas cu ceas deschid tot mai prietenoase ochii lucrurile din jurul nostru, ceas cu ceas crește căldura și lumina, și în clipa în care el pune mâna pe clanță, strălucim ca niște nou născute, ca niște zeițe. Nu înțeleg exteriorul. Poate suntem palide, poate ni se curmă respi- rația, ochii noștri poate așteaptă uimiți. Dar în- țeleg strălucirea internă: e acolo atâta lumină, încât ne zăpăcim și de cele mai multe ori nu știm ce să facem, și niciodată nu-l putem primi pe cel ce-l iubim, așa cum am voi.

Cred că nu e nimic nefiresc în faptul ăsta: când se reîntoarce bărbatul iubit nu vine nu- mai el, ci ne aduce cu sine și pe noi înșine, sufletul nostru, ființa noastră întreagă. Noi tre- buie să primim deodată doi oaspeți, și de aceea ne zăpăcim. Și numai după ce am început să ne împrietenim cu noi înșine, cu sentimentele, cu gândurile, cu atitudinile, cari toate ne-au părăsit cu el deodată, putem să ne arătăm iu- birea noastră întreagă.

Bărbatul pe care-l iubim e cel mai mare tâlhar: ne răpește sufletul cu toate comorile lui. Dar e un tâlhar nevinovat, nu ne forțează le aceasta, ci noi li-l dăm de bună voie. Și dacă pe această răpire se bazează fericirea ori cărei femei, nu mai puțin adevărat e că, tot acest destin e cauza adâncilor noastre nenociri. De multe ori ne revoltăm împotriva acestei rân-

asemenea servicii; dar nu se știe, — poate că îl vor lăuda și îl vor sărbători, după cum de pe acuma unii cer „satisfacție” și mai multe nu, pentru omul în persoana căruia la București ar fi fost ofensată... „Însăși nația maghiară”.

Atâta îi mai trebuia lui Mangra, pentru încoronarea strălucitei sale cariere; o făcu și pe asta. Între nația română și nația maghiară el s'a întrepus, înfățișând-o pe aceasta din urmă împotriva celei dintâi...

Astfel iată-i arse nu numai toate corăbiile, dar și ultimele bărci de salvare cu cari s'ar mai fi putut întoarce vreodată într'un port de mântuire a sufletului său. O soartă fatală îl urmărește; este un om pierdut pe vecie.

9/22 Maiu 1905 la Macedoromâni.

In ziua de 9/22 Mai 1905, diplomația guvernului M. Sale regelui Carol a obținut cel mai strălucit succes în favoarea elementului românesc de peste Dunăre prin smulgerea Iradei Padișahului tuturor Osmanliilor, Iradea în virtutea căreia se decreta, că se recunoștea oficial naționalitatea românească cu toate drepturile civile, de cari se bucura cu acelaș titlu și ceilalți supuși creștini; comunitățile românești legal constituite vor avea dreptul să desemneze din sânul lor pe Muhtari (primari) după cum se practică pentru celelalte comunități; membrii români să fie deopotrivă admiși în consiliile v-layetelor, sandjacurilor, cazalelor și nahiețelor, unde locuiește elementul românesc; și în sfârșit autoritățile imperiale să facă toate înlesnirile inspectorilor precum și a întregului personal didactic și religios pentru inspectarea și funcționarea regulată a așezămintelor culturale și bisericești înființate și întreținute de naționalitatea românească.

Cu un cuvânt naționalitatea Românilor este legal și oficial recunoscută de către sublima poartă ca naționalitate distinctă și independentă de naționalitatea grecească reprezentată de către patriarhul ecumenic, arhiepiscopul Constantinopolului, zis și Papa N. Roma.

duiell a firei, dar niciodată nu putem scăpa de ea.

Mirare e că femeile părăsite, dacă au iubit adevărat, se răsbună atât de cumplit, ori că nu mai pot trăi? Cu ce să trăiască dacă însaș partea de lumină din ființa lor le-a părăsit, și au rămas numai ca partea de umbră? E mirare dacă în răsbunarea lor sunt crude? că aleg mijloace barbare? Cum ar putea fi altfel când tot ce a fost delicat și fraged în ele, a dispărut odată cu înfrângerea dragostei lor?

Bărbații, în imensa lor majoritate, iartă femeilor cari-i părăsesc. Nu pentru că nu le-ar fi iubit, ci pentru că, în iubirea lor ei nu ne dau tot sufletul nouă; cu partea ce s'o rezervă lor și ei mai pot trăi, și de-aceia iartă. Nu știu care e adevărul, dar mie mi se pare că ei nu din lipsa profunzimii iubirii nu ne dau tot sufletul, ci iarăși dintr'o rânduială a firii, ei sunt stăpânii vieții, ei sunt împărații, și astfel e incompatibil cu firea lor ca ceva să-i poată zdrobi desăvârșit.

Noi, dacă iubirea ne-a fost adâncă, adevărată, nu iertăm niciodată.

...Da, acum pricep pentru ce mi-e frică de câte ori rămân singură! Zadarnic incuiu ușile, zadarnic cântă slujnica în bucătărie; chiar acum când pricep motivul temerii mele, tremur. Mă simt atât de neînsemnată, atât de mică, încât îmi pare că nu-s ființă... Desert e tot în mine, pustiu e tot în jurul meu.

Și abia din convingerea aceasta se ridică bătănd din aripi aspre și reci adevăratele spaime...

Cum? El mă poate iubi așa cum sunt? M'a iubit vr'odată așa pustie și săracă de toate comorile frumuseții, a spiritului, a inimii? N'a fost un chin pentru el să trăiască cu mine? Nu

Acest succes al guvernului românesc a încoronat toate eforturile și toate suferințele indurate de către apostolii pe cât de modesti pe atât de dârji ai românismului din Balcani.

Prin acest succes s'a crezut atât în cercurile diriguitoare cât și în cele populare, că s'a înlăturat cea mai serioasă piedecă culturală și religioasă de care se isbeau factorii principali ai cauzei noastre naționale.

În adevăr, cuvântul de ordine al României a fost din capul locului: „Libertatea limbei, libertatea cultului, libertatea desăvârșită între toate naționalitățile creștine din împărăția turcească, pentru cel mai mare bine al păcii și al civilizației.

Toți au crezut și implicit și guvernul României, că Iradeaua din 9/22 Mai 1905 este cea mai solidă garanție a tuturor drepturilor civile și religioase inerente unei naționalități distincte și de sine stătătoare. Și nimeni nu s'a înșelat în cât privește sinceritatea cu care Sublima Poartă a căutat să traducă în fapt toate concesiunile acordate naționalității române din Pind prin sus menționata Iradea. Cele 74 de comunități românești bine constituite și solid organizate au fost oficial recunoscute, cu dreptul de a-și alege din sânul lor primarii precum și membrii, cari urmau să-i reprezinte în consiliile administrative.

Progresul cultural și religios al naționalității române era asigurat și defecțiunile dela propaganda factice a Grecilor au început să se producă în masă.

Aceasta a stârnit atâta spaimă și desperare în cercurile paneliniste încât Fanarul de convență cu Athena au recurs la un nou sistem de prigonire împotriva Românilor; la sistemul de a desființa pur și simplu prin foc și sabie pe partizanii cei mai tenaci ai cauzei noastre naționaliste din Turcia.

Fanarul și Athena nu s'a mulțămît să protesteze numai prin memorandum-uri chilometrice adresate Sublimei Porți precum și marilor puteri împotriva concesiunilor acordate Românilor ortodoxi din Turcia, ci au organizat conștincțose bande de antariți și le-au trimis în Pind și Macedonia, ca să răspândească teroarea printre populațiile române, să ucidă mișelește pe fruntașii lor, să le distrugă averile, să le incendieze școlile, locașurile sfinte, satele necrutând nici femeile, nici copiii. Primul ministru grec din această epocă de teroare, dl Rallis, întrebând de către reprezentantul României la Athena asupra motivelor cari au împins pe statul

s'a dus chiar pentru că nu mai poate respira lângă mine, dornic de lumină, de aroamă, de armonie? De sigur, afacerile lui sunt numai pretexte. Nu vrea să mă liguească, pentru că e bun și nobil.

Vai, nu sunt cuvinte în clipele acestea, și altele ca ele, în cari să se poată tălmăci ofensele ce-mi aduc. Mă simt și mă consider cea din urmă dintre femei. Răvna mea de căpetenie e acum de-a fi cea mai frumoasă, cea dintâi între toate femeile pământului. Îmi închipui astfel de creațiuni desăvârșite și cu cât le văd mai limpede, cu atâta crește imperfecțiunea mea, cu atât mă văd mai neînsemnată.

Frica și frigul fac să-mi clantene dinții în gură. Cu mare silă mă ridic, mă privesc în oglindă, dar nu cutez să rămân decât o clipă în fața ei: sunt într'adevăr respingătoare. Și cum n'ași fi, când în mine nu mai este suflet.

Doamne, simt că mă chinui în desert, știu că-s bolnavă de câte ori rămân singură! Îmi dau bine seama, că părerile aceste urite despre mine mi le fac fără nici un drept. Știu că sunt și astfel, că-s cu totul alta, îndată ce el vine.

Dar n'am ce face: spaima se coboară în mine fără voia mea. Știu că mâne volu fi alta, mâne el se va reîntoarce. Dar ce folos! Ceasurile grele ale singurătății lasă urme adânci pe fețele noastre. Nu știu cum, dar mie-mi pare că o femeie care iubește cu adevărat n'ar îmbătrâni niciodată dacă ar putea fi mereu cu bărbatul pe care-l adoră. Nu știu, poate că el să fie soarele nostru... Și nu știu cum să fac, ca din întreg ziarul meu, să-i cadă ochii pe șirele aceste. De sigur că m'ar lua cu el de câteori s'ar mai duce undeva. Doamne, cât aș fi de fericită”.

I. Agârbiceanu.

elen la lupta inversunată și canibolică elementului românesc din Turcia, a răspândit mătorele:

„Nu este răspunzător de cele ce se petrec pe teritoriul Turciei. Dintre toți bărbații eleni, el este, cel mai pornit a trăi în foarță, înțelegere cu România(?!). Amestecul eleni în Turcia, constituie, după părerea mea, singura greutate pentru o înțelegere completă între România și Grecia, căci fiind de curată rasă grecescă”.

Patriarhul Ioachim al III-lea intervenind atitudinea scelerată a mitropolitilor față de populațiile românești, precum și din stecul direct al organelor patriarhiei în neantarea antartilor, n'a ezitat să afirme: că, în secret pentru nimeni „că încă dela căderea Constantinopolului, dar mai cu deosebire moartea de martir a marelui patriarh, Calistrie al V-lea, a cărui statue falnică din Constantinopol „este îndreptată cu privirea spre sfânta patriarhia ecumenică este mai presus de orice o instituțiune politică, și simbolizează naționalitatea elenă, unită și solidară în fața ei constantă și nedesmintită dusă la împlinirea aspirațiilor naționale ale statului. Ori până când nu se vor stabili raporturile între Athena și București, adică „Prea Sfinția Sa Ioachim al treilea, peșterii Greci și Români macedoneni nu va fi înțeleasă „rece ei nu sunt alt ceva pentru noi decât „cenarii României, cu care statul elen este în „conflict”.

Acesta a fost limbajul celor mai nobili capi de stat și de biserică și nimeni prin el nu se miră de grozăviile săvârșite sub auspiciul lor în acea oropsita țară numită Macedonia.

Totuși Români au înfruntat cu un curaj extraordinar toate cataclismele deslănțuite asupra lor și au scăpat teafări mulțămîtă sollicitate adevărate a prietenilor lor Turci, cari, eroic hiconvinși, că numai elementul românesc este o purtare corectă și leală față de împărăția înconjurată numai de dușmani și răuvoitori.

Naționalitatea românească ar fi salvată definitiv dela o desnaționalizare inevitabilă, n'ar fi survenit războiul Turco-balcanic, și n'ar fi survenit în împrejurările în cari a venit, când, țărătorii Turciei moderne au dela putere și dușmanii interni și externi dat mâna, ca, mai întâi să distrugă pe turci și apoi Turcia europeană.

Era firesc și inevitabil, ca prima comunitate a peirii Turcilor să o saferim noi Români ne-am identificat cu aspirațiile Turcilor moderne, sub auspiciile căreia noi am început să afirmăm cu adevărat ca o naționalitate distinctă în imperiu: Cu instituțiile noastre culturale și religioase prospere, bucurându-ne plenitudinea drepturilor civile și politice, acces la cele mai înalte dregătorii, repartizați în corpurile legiuitoare ale imperiului. Eram naționalitatea cea mai bine văzută și ră și cea mai invidiată în lăuntru, în desigur Greci.

Azi cu amărăciune ne aducem aminte de sinceritatea și părintească a Osmanliilor pentru neamul nostru care, a fost soră de fere jugul întretit al Grecilor, al Bulgarilor, Sârbilor deopotrivă înjositor pentru demnitatea legionarilor lui Cesare.

Nu ne-am putut sustrage unei fatalități. Ziua de 9/22 Mai 1905, în care s'a făcut recunoașterea oficială a naționalității noastre existente de fapt de două mii de ani în Pindului și ai Olimpului, unde părinții noștri beau nectar cu zeii — a trecut odată ca un reu tratatului din București, în domeniul patriarhiei; iar pentru noi, cari am avut frământări de a fi protagoniștii rescriptului împărațului constituind cea mai plăcută amintire a trecutului nostru național din Macedonia, scos dela noi zilei, în ceasul de triumf al României oarece noi suntem foarte sceptici în ceea ce privește traducerea în fapt a clauzelor din tratatul în pacea din București cu privire la serica națională a Românilor din Grecia și Albania.

Numai în Albania, nu ne îndoiim, că românii noștri vor fi tratați cu aceeaș bunăvoință în Turcia.

De altfel în Albania, după cât știm, sferile conducătoare, nu vor să facă nici o deosebire între Români și Albanezi și se va practica, ca și în Turci, același tratament, afirmându-se în toate părțile sociale cea mai desăvârșită unitate și solidaritate de acțiune întru consolidarea internă și externă a tânărului stat.

Dacă lozinca Albanezilor liberi va fi unlr, va reuși, nu numai statornicirea regatului, și incorporarea, cât mai neîntârziată, a tuturor provinciilor locuite de Albanezi, azi uzurpate la nord de Muntenegreni, la Vest de Sârbii și la sud de nesașioșii Greci.

Noi Românii naționaliști, originari din Pind și din Olimp, urmărim cu simpatie dezvoltarea Albaniei și îi oferim în chipul cel mai desinteresat concursul nostru moral împotriva copliștilor neamului skipitar, cu atât mai mult cu cât acești dușmani rapaci, au fost și sunt și în prezent de moarte ai naționalității noastre.

Terminăm, cu următoarele: Norii groși, cari s-au născut din nou pe orizontul frumoasei Macedonii ne prevestesc o nouă vijelie, care, după toate probabilitățile, are să se deslănțuiască de îndată, asupra falșilor liberatori ai populațiilor autoctone, cari în hula lor legitimă împotriva Grecilor și Sârbilor, se roagă lui Dumnezeu cu ochii umezi implorând întoarcerea dominațiunii otomane cu cuvintele:

Românul: Unde este cinstea și belșugul Turcilor!

Grecul: Pa ine o calos a gas!

Bulgarul: Decai e Turții!

Jidanul: Dore é Turco!

Și în sfârșit, Albanezul, care e sugrumat în sânul cel mai laș de trupele elene în Albania și în sud, face apelul cel mai călduros către părinții generosi și bun, Sultanul și califul tuturor staturilor cu cuvintele: Cu é Babbo! Cu é Babbo. Unde ești, Părintele nostru! Să vezi cum femeile pruncii noștri sunt masacrați de vitejii evzoni ai regelui Constantinos o protos!

Aceasta denotă până la evidentă toate binevoiriile ce revarsă noua dominațiune a Grecilor și Sârbilor în teritoriile locuite cu desăvârșire de elemente eterogene.

Oare Europa, sau mai bine zis, puterile întelepte vor asista până la sfârșit cu mâinile încrucișate, în fața barbariilor săvârșite de Sârbi și Greci asupra populațiilor musulmane, izraelite, albaneze, bulgare și române pentru crimele care nu vor să se transforme, ca prin farmec: din sân pur sau sârb sadea!

Bunul simț răspunde cu cel mai formidabil Pyrrhus.

P. P. Carp aprobă pe Mangra?... În numărul apărut ieri seară, ziarul vienez „Neue Presse” aduce o știre pe care nu ne vine să credem. Se afirmă că d. P. P. Carp, întreg de un ziarist, ar fi răspuns:

„Eu nu pot să înțeleg că studenții tineri organizează manifestații cari pot să aibă ca urmare o acțiune diplomatică. Cu această ocazie sîm să relev cuvintele ministrului president adresate studenților când aceștia au protestat împotriva Austro-Ungariei și să accentuând, că astfel de demonstrații, nu este și aceea aranjată de studenții noștri universitari împotriva dlui Mangra, trebuie considerate absolut ca niște fapte antinaționale?”

Să fie oare adevărat? Noi știm că d. P. P. Carp a disprețuit totdeauna opinia publică, și cu toate acestea am dori o lămurire. Mangra a fost huiduit numai de studenți ci și de democrații. Oare și acești membri ai elitei intelectuale au făcut o faptă antinațională?

... împotriva studenților români dela universitatea maghiară. Cetim în ziarele maghiare între studenții maghiari dela cele două universități a pornit o mișcare vie împotriva studenților de altă naționalitate, mai ales împotriva studenților români, pe cari vreau să-i boicoteze. Cer-

cul studentesc maghiar va ținea Sâmbătă după amiază în Budapesta o mare întrunire de protestare împotriva tratativelor româno-maghiare, a meetingului „Ligei Culturale” din București și a demonstrațiilor recente împotriva lui Mangra, aducând o hotărâre de boicotare a studenților români dela universitățile din Cluj și Budapesta.

La această întrunire antromânească a studenților maghiari vor lua parte numeroși politicieni fruntași din opoziție, ca deputatul Polónyi, fost ministru de justiție, apoi contele Mihail Károlyi, baronul I. Prónay etc. — precum și numeroase delegațiuni din provincie.

Mișcarea aceasta a studenților maghiari împotriva colegilor lor de altă naționalitate e de origine mai veche; separatismul s'a produs de ani de zile, însă numai în vremea din urmă s'a accentuat. A dat prilej la aceasta acțiunea României de anul trecut, care a umplut de mândrie inimile tinerilor noștri, mai apoi meetingul „Ligei Culturale”, pentru a cărui telegramă de aderență zilele trecute au și fost dați afară dela universitatea din Cluj acei studenți români cari au primit răspunderea asupra lor. De această dată studenții români numai în grupe mai puteau să asiste la cursuri, fiind amenințați zilnic din partea studenților unguri.

Cazul lui Mangra, care a fost întimpinat cu aprobările vie ale studenților români de dincoace, pentru studenții maghiari a fost un prilej binevenit pentru ca să declare ruptura definitivă. La aceasta a contribuit și faptul că rectorul universității din Budapesta a dat din nou cercului studentesc dreptul de liberă întrunire, luat mai anul trecut tot din cauza multelor scandaluri — astfel studenții maghiari au căpătat iarăși autorizație pentru proclamarea urei împotriva colegilor lor români. Semnificativ e că aceste demonstrații antiromânești ale studenților se fac cu concursul politicianilor maghiari, ceea ce ne face să întrevădem ușor ce se ascunde în dosul lor. De altcum de astădată ne-am mărginit să înregistrăm știrile și faptele; la timpul său vom reveni.

Asociațiunea la Oradea-mare. În altă parte a ziarului nostru publicăm o convocare pentru adunarea de organizare a unui despărțământ orădan al Asociațiunii. Ținem să accentuăm și aici marea necesitate a acestei hotărâri ce au luat unii dintre Românii noștri din Oradea-mare. Într'adevăr, dacă este undeva lipsă de o instituție culturală românească atunci acolo este, deoarece, cu durere trebuie s'o constatăm, numai într'un ținut ca Bihorul a putut să-și ridice capul un individ de teapa lui Mangra. Nicăiri mai mult ca în Bihor nu suntem atât de slabi sub raportul culturai naționale și tocmai acesta este și motivul insucceselor noastre politice de acolo.

Felicităm pe inițiatorii acțiunii și le dorim perseverență la muncă. I-am ruga însă ca pe vr'un Regman oarecare să nu-l primească în sinul lor fiindcă le-ar compromite izbânda.

Mangra la... Viena. Studenții români din Viena au trimis colegilor lor bucureșteni următoarea telegramă:

„Studenții români din Viena Vă strâng mâinile cu căldură pentru meritata lecție ce-ați dat trădătorului dela Oradea. Să trăiți! Trimiteți-l și pe la noi.

Programul de muncă al delegațiunilor. Delegațiunea ungară a hotărât în ședința de ieri să-și întrerupă desbaterile, până când își vor prezenta rapoartele lor toate subcomisiile — autorizând președinția să hotărască ziua pentru continuarea desbaterilor.

Cea mai apropiată ședință va avea loc probabil Sâmbătă, când delegațiunea va desbate bugetul privitor la Bosnia și bugetul ministerului comun de finanțe. Luni în săptămâna viitoare delegațiunea ungară va lua în desbatere bugetul ministerului de externe.

După cum se anunță la acest buget vor lua cuvântul toți deputații opoziționali, așa că discuția va ține mai multe zile. Delegațiunile își vor termina lucrările — după cum se prevede — în tot cazul pe la sfârșitul săptămânei viitoare așa că ședințele de încheiere se vor putea ține de mâine, Vineri în două săptămâni.

Noua procedură penală militară. După cum e informat „Neues Wiener Tagblatt” Maj. Sa monarhul a sancționat în 9 Maiu legea privitoare la noua procedură penală militară pentru armata comună, iar promulgarea ei se va face în zilele a-

propriate. Înălăturându-se prin aceasta și cea din urmă piedecă, noua procedură penală militară se va pune în aplicare în 1 Iunie n. c.

Urcarea salarelor ofițerilor. Ziarul „Die Zeit” anunță că în scopul urcării salarelor ofițerilor ministrul de războiu Krobotin câștigând aprobarea prealabilă a Maj. Sale monarhului a elaborat un proiect privitor la urcarea salarelor ofițerilor. Krobotin a făcut cunoscut acest proiect atât guvernului austriac cât și celui ungar.

Pentru învățătorii noștri.

— Examenele de clasa 6-a. —

Dăm în continuare, dispozițiile ce mai sunt de interes românesc, din ordonanța ministerială, citată, rezumând paragraful:

§. 3.

De comisar al guvernului poate fi numit ori care cetățean ungar. Vor fi preferiți inspectorii școlari, subinspectorii, preoții, profesorii etc., și directorii școalelor populare, cari au făcut serviciu de 15 ani.

§. 4.

Comisarul să fie numit cu multă considerare la faptul, dacă e deprins sau nu, cu limba de învățământ a școalelor ce va avea să cerceteze. Unde majoritatea școalelor nu e maghiară, să fie trimiși pe câte se poate bărbați cari și-au câștigat experiențe în instrucția băieților de limba maternă nemaghiară.

§. 4.

Nu e dator nimenea să primească mandatul de comisar. Decretul de numire se dă prin inspectorii școlari.

§. 8.

Cercul de activitate (teritorial) al comisarului îl stabilesc inspectorii împreună cu comiții su-premi.

§. 9.

Inspectorii școlari sau substituiții lor, au drept să se înfățișeze la examene, ori când, ca comisari, în școalele supuse controlului lor.

§. 11.

Comisarul primește diurn 8 cor., și spesele de călătorie.

§. 14.

Comisarii controlează și vizitează școalele și în decursul anului, făcând raport inspectorilor școlari. (Va să zică posturi de spioni, sistemizate și răsplătite gras din buget; din banii noștri! N. B.)

§. 17.

La examene se admit:

1. Elevii regulați de pe clasa 6-a.

2. Elevii particulari în vârsta obligatorie pentru școala obișnuită sau școala de repetiție, cari au terminat cu rezultat bun

a) clasa 5-a de școala primară,

b) clasa 1-a de școală medie sau civilă,

c) clasa 1-a în școalele de meserii și negoț pentru ucenici, după 4 clase primare (aceste din urmă eventual și fără rezultat bun? N. B.)

și de atunci a trecut cel puțin un an.

Comisarul decide dacă se poate elevul admite la examen, sau nu.

Elevii particulari (privatiști) au să se anunțe cel mai târziu până în 15 Ianuarie învățătorului (directorului-învățător) dela școala primară, unde vrea să dea examen. Evidența se face în ziare de primire.

§. 18. (întreg).

Cei cari împlinesc vârsta de 12 ani, după 1 Ianuarie 1914, pot să fie admiși la examen și după ce sunt de 15 ani, date fiind condițiile din paragraful 17.

Aceștia vor face examenele în prezența inspectorului școlar, sau al substitutului acestuia, deosebit de ceilalți, la o școală, pe care va alege-o inspectorul. (Adică din mai multe sate vor avea să vină la aceeaș școală. N. B.)

Cei trecuți de vârsta obligatorie a învățământului popular, au să se anunțe la inspector, până la finea lunei Aprilie.

§. 19. (întreg).

Școalele au să anunțe inspectorului numărul (va să zică nu o listă, cu numele elevilor, ci numai cifra sumară N. B.) elevilor din clasa 6-a, între 1—

16 Februarie a fiecărui an. Școalele confesionale trimit anunțul prin autoritatea bisericească superioară.

Cu acest prilej școalele fac raport și despre durata timpului de instrucție (szorgalmi idő), notând timpul (care parte, din lunile Aprilie—Iunie?) când doresc să se țină examenele finale.

§. 20.

Luna examenelor o stabilește inspectorul. Examenele să se termine pe cât se poate dela 15 Maiu până la finea lui Iunie.

§. 21.

Ziua examenelor o stabilește comisarul deodată cu planul de călătorie. Se cere aprobarea inspectorului.

§. 22.

Comisarul e dator să avizeze autoritatea locală a școlii cu 15 zile înainte, cel puțin, despre ziua examenelor.

§. 30.

Certificat de absolvire se poate da numai celui ce a făcut examenul cu succes.

§. 31.

Certificatul e scutit de timbru, și se redactează ungurește. *Susținătorul școlii este îndreptățit însă, ca pe lângă (va să zică) întâi ungurește, apoi românește. N. B.) limba maghiară să redacteze certificatul — paralel (hasábosan) — și în limba învățământului.* (Informația dată într'un număr al ziarului nostru, a fost greșită. N. Red.)

§. 32.

Școalele sunt datoare să țină registre (törzs-könyv) despre certificatele de absolvire. *Pe lângă limba maghiară se poate întrebuița — paralel — și limba învățământului.*

§. 33. 35.

Certificatele se dau — fără taxă — în ziua examenelor, ca să le poată iscăli comisarul, fără de a cărui iscălitură nu sunt autentice.

§. 34.

Se alătură formularele certificatelor și al registrelor. (Registrele sunt tot așa ca și certificatele. Fiecare certificat o pagină de registru. N. B.)

Tipografia universității trimite gratuit certificatele și registrele, dacă se cer. — Numele comunelor se scrie numai ungurește.

Nota Biroului: *Invățătorii, respective susținătorii școlii, pot cere tipăriturile amintite în paragraful 34 direct dela Tipografia Universității din Budapesta. Adresa e: Magyar Kir. Tudományegyetem Könyvnyomdája, Budapest. Să ceară negreșit cu text românesc, paralel. Spre acest scop, să trimită tipografiei formularul, pe care îl dăm mai la vale. Dacă tipografia nu va implini cererea susținătorilor de școală, rugăm să fim înținuși.*

Mai notăm aci, că examenele se țin numai cu băieții, nu și cu fetele.

Renașterea „Astrei” la Caransebeș.

Din Caransebeș ni se telegrafiază:

Azi s'a ținut adunarea despărțământului Caransebeș al „Asociațiunii”. Adunarea a fost cercetată de toți intelectualii din oraș, de numeroși preoți, învățători, meseriași și țărani din împrejurimi.

Protopopul Ghidiu deschide adunarea prin un discurs însufletitor, dorind să se aleagă în comitet tot ce avem noi mai bun.

În comisia de candidare se alege: judele de curie Berlogia, protopopul Ghidiu, maiorul pensionat Jumanca, referentul școlar Jianu, profesorul Loichița și preotul Bistrean. Aceștia propun să fie aleși în comitetul „Astrei” următorii domni: președinte protopopul Ghidiu, membrii Dr. Cornean, Ștefan Jianu, Dr. Labonțiu și Dr. Cioloca. Toți sunt aleși prin aclamațiune.

Au ținut apoi vorbiri înflăcărâte preotul Popovici, Dr. Barbu, Dr. Cornean, Vuia, Neamțu, Jian și presidentul Ghidiu. S'a hotărât să se țină prelegeri populare, să se înființeze agenturi și biblioteci populare.

S'au înscris membri pe viață cu câte 200 coroane dnii: Iuliu Musta, Neamțu, (indescifrabil), Bria, Buciu, preotul Drăgălina, Liuba, Popa, (indescifrabil), Magdescu, Terziu, Siclovan, Davidescu, Emil Barbu; Velicu și numeroși

membri ordinari. S'au subscris în total cam 3200 coroane.

Președintele spune că înainte cu o săptămână s'a făcut tot la Caransebeș agentura „Astrei” pentru meseriași și economi, plățind 70 de oameni taxa de membru ajutător — și incheie zicând că aceasta s'a făcut într'un ceas bun.

Notar al adunării a fost profesorul Orzescu. După adunare comitetul nou se constituie astfel: președinte protopopul Ghidiu, vice-președinte Dr. Cornean, notar profesorul Orzescu, casier Căltun și controlor Vuia.

Peste tot a domnit cea mai mare însufletire.

Correspondent.

Din Bucovina.

O comemorare.

„Acum, fraților, nu-i timpul să băgăm pe oameni în jug, ci să-i scoatem. Lăsați dar să tragă vitele, că voi ați tras destul, și vrem să fim oameni liberi!” (S. Bărnăuțiu.)

Inercările de-a restabili legăturile ce există odinioară între Ardeal și Bucovina se repetesc — în lumea gândurilor cel puțin. Societatea academică „Junimea” din Cernăuți a ținut o șezătoare comemorativă, pentru adunarea de pe Câmpul Libertății dela Blaj, la care a vorbit profesorul universitar dl Dr. Iancu Nistor. D-sa a schițat în liniamente generale trecutul politic al Românilor transilvăneni, începând cu timpul dinaintea descălecatului Moldovei și Tării-Românești, a amintit despre starea Românilor de dincolo, — domnia-Sa spune cam următoarele: Pe nici un petec al Europei n'am întâlnit o atât de completă iobăgie politică și națională cum o exercită poporul stăpânitor din Ungaria asupra celorlalte popoare, — spre rușinea civilizației moderne. Maghiarizarea aristocrației, românești pe vremuri, s'a întâmplat tot atât de lent ca și rutenizarea Românilor din Bucovina. Rutenii, subjugati cultural și politic de Poloni, au pierdut și ei nobilimea către aceștia, și o caută acum printre Mazilii și Răzeșii români din Bucovina.

Vorbește apoi despre actul unirii cu Roma, dela care a rămas, pe lângă multele rele, singurul dar și marele folos al renașterii intelectuale a Românilor transilvăneni, renaștere care a produs memorabilul Supplex libellus Valachorum din 1791, și se oprește la marea și prima manifestare politică de pe Câmpul Blajului, la care Români nu mai apar ca „o gintă tolerată provizor” în marea Ungarie, ci ca un popor care-i pretinde, în toată conștiința, drepturile și libertățile sale. Amintește că în același timp, în Cernăuții Bucovinei, frații Hormuzachi rădăseră și ei steagul de luptă, cu deviza (necesară de altfel și în ziua de astăzi). *Nihil de nobis sine nobis.*

Rolul arhierilor Andrei Baron de Șaguna și Leméni, al lui Sim. Bărnăuțiu, Al. Sterca-Șuluțiu, G. Bariț, al lui Butean, Balint, Moldovan, Papiu-Ilarian, Tr. Laurian, Tim. Cipariu și al lui A. Pumuul, a preoților cari au apărut în fruntea poporenilor săi, a tinerilor cari au colindat prin sate, îndemnând și însufletind pentru marea idee a desrobirii politice și naționale, entuziasmul celor 40.000 de Români cari cu capetele descolite, în bătaia razelor de soare, au jurat „să fie uniți în lupta în contra celui dușman al naționalității noastre, ce vine către noi cu flamura de uniune nouă dela țara unguerească!” (S. Bărnăuțiu în discursul său) — toate acestea sunt dovadă că poporul românesc voiește să trăiască și — va trăi prin sine însuși.

Publicul însufletit a făcut ovații conferențiarului și, spontan, s'a cântat *Deșteaptă-te Române*, care a fost ascultat în picioare.

Ne-am simțit, tot timpul, în fața acelei mulțimi frământate care-și cerea dreptul la viața omenească, obicinuită în acele vremi, — 1848 — atât de aproape de ale noastre, — 1914 —. Din faptele lor vorbește o învățătură pe care dl

Nistor ne-a interpretat-o, — într'un înțeles atât mai adânc cu cât acesta îmbracă toate la prejurările în care, la noi în Bucovina, se înadunări și se scriu articole. Sfârșitul îl comemorăm: *Apostolii* s'au împrăștiat în tot cuprinsul locuit de Români, și ideile lor lucrează și astăzi, ca să aducă roade. Noi l-am avut pe Pumuul. A fost însă mult pietriș și nisip.

Cernăuți.

N. I. Roman

Scrisoare din Viena.

Parastas pentru Dr. Zaharie Maniu. — denții Italiani și Români.

Viena, 18 Mai

Imi aduc ca astăzi bine aminte. Era seară rece de toamnă târzie. În sala II a căminului „Riedhof” din Viena se adunase lume multă: studenți, colonia română, dame și domnișoare. Se ținea seara de adio pentru Dr. Zaharie Maniu, care tocmai isprăvisese studiile și plecase despărția pentru totdeauna de viața de studiu de prietenii și cunoscuții lui, în mijlocul căreia a trăit timpul cel mai frumos ce-i poate da viața, vremea de student cu tot sbuciumul, toată mizeria și farmecul ei. S'au rostit discursuri, s'au schimbat vorbe și urări de bună nouă viață ce-l așteaptă.

El sta tăcut cu ochii învăluți parecă în tinerie și se uita și zâmbia ușor, primind de la un cunoscut o felicitare, dela un prieten o vire, un zâmbet. Ochii îi jucau în ape și știa că în dosul lor se petrece ceva. Se rupea parte din sufletul lui și durerea îl copleșea. Ce dureroase sunt astfel de momente de despărțire pentru o vreme nehotărâtă. Poate pentru totdeauna. Și nu e mult de atunci. Era în anul 1911. Cum s'au schimbat vremurile. S'au schimbat toate. Și copilărie, și viață de student deosebită amară și nădejdi, și aspirații și iluzii...

S'au spulberat. S'au stins, cum se sting luminare în bătaia vântului. S'a stins și Dr. Zaharie Maniu, în cele mai cumplite dureri de slăbit și uscat până la nerecunoscut de suferință departe de locul copilăriei și patriei sale. El plânge soția desnădăjduită, rudele deapănate fără mângâiere, câțiva prieteni. Plâng poartă-teva inimii nu pe Maniu, pe care nu l-au cunoscut, ci soarta omului-Maniu pe care o cunosc. Mâne aceștia nu vor fi, se vor uita toți. Mâne se va întâlni și se va amesteca poate prin cine știe ce întâmplare — suferința, durerea acestor vii de astăzi cu ale celui viu mort azi. Asta e ceea ce numim noi soartă.

Pentru odihna sufletului repausatului „mânia Jună” al cărui președinte a fost, a fost Duminecă în 10 Mai st. n. împreună cu foarte mult regretatului dispărut, Petre Maniu, urmas rastos solemn în capela română din Viena rastosul a fost celebrat de părintele Pavel dea și răspunsurile date de corul „Românii din Viena”. O durere apăsătoare sufletul și fiecare a uitat pentru moment de toate grijele și victi. Se uitau fără să vadă și gândul lor că rătăcia în calea lungă spre îndurerarea covină și se întorcea obosit dela Horeca și tirul de lângă marginea Cernăuțului, unde rămășițele pământești ale lui Dr. Zaharie Maniu.

Ce distanță mare e între Horeca și Boldea a evocat memoria lui. Membrii „Jună” au rostit în inimă o rugăciune pentru sufletul mult regretatului Dr. Zaharie Maniu sufletul fiecăruia se prelingeau picături de rere amară. A fost un mic prinos de noștință, dar din inimă și Dumnezeu să ne mească.

Dacă e adevărat că un neam, un popor poate asemăna cu un „ce” întreg, cu un organism viu, complex ce simte, cugetă, se lăcășește și suferă se bucură și sbuciumă, atunci căgerare tinerimea unui neam — nădejdea și viitorul lui — e nervul fin din complexitatea stui imens organism prin care corpul se energizează mai tare, mai repede, fiind mai sensibil și prin urmare și repercutațiile și reacțiunile nervoase sunt mai puternice, mai înalte, aceea să nu ne mire faptul că la toate

de și în toate vremurile, tinerimea a pornit în luptă pentru triumful unor idei mari, unui curent nou, unor prefaceri de neapărată nevoie. De la puterea și valoarea ei morală, de însuflețirea și iscusința ei depinde triumful idealului și puterea de vitalitate a poporului ce-l reprezintă. Tinerimii de azi îi lipsește poate numai conștientul împrejurărilor pentru a-și arăta puterea intelectuală, spiritul de jertfă și pregătirea sufletească.

S'a vorbit pe vremuri despre legăturile de prietenie dintre studenții români-francezi, români-sârbi din Paris, dintre români-turci din Constantinopole cu prilejul vizitei studenților români în capitala Turciei. S'au amintit în treacăt chiar despre studenții români-nemți din Berlin. Și așa mici cum se prezintă lucrurile acestea își au însemnătatea lor vremelnică.

Nu s'a pomenit nimic însă despre oarecare apropiere și împrietenire a studenților români în Viena cu studenții germani din capitala Austriei. Există ele sau nu? Și dacă nu cari sunt motivele? În Viena mai vârtos ca ori unde în altă parte ar fi de dorit lucrul acesta. Despre raportul studenților români față de studenții celorlalte națiuni îmi voi permite să vorbesc altă dată, cât și despre urmările bune ce-ar rezulta din aceste relațiuni dintre tinerimea diferitelor neamuri ce trăiește în capitala Austriei. Căci să nu uităm că în Viena sunt studenți Nemți, Români, Italieni, Sârbi, Bulgari, Ruteni, Turci, Ruși etc., reprezentanți ai unor neamuri interesate de aproape. De data asta mă voi mărgini să vorbesc despre legăturile mai de aproape ale studenților Români și Italieni, legături ce existau și în trecut, dar cari azi au luat forme mai pronunțate, mai concrete.

Studenții italieni au ținut Marți în 12 Mai o adunare în chestia universității italiene din Triest.

La această adunare au fost invitați și studenții români. Era în ajunul tinereii. Marți în 12 Mai se adunase cu toții în localul „României June” peste 40 de studenți. De aceea au pornit în corpore spre localul adunării din Neubanpass. Când au intrat studenții români în sală, au fost primiți cu aplauze nesfârșite și cu o bucurie de entuziasm de studenții italieni, ce numai sfârșiau cu „evivă la Românie, evivă i fratelli rumeni”. N'a fost nime, care să nu fi simțit fiorul cald al însuflețirii momentului prin tot trupul său, n'a fost inimă ce n'a simțit vibrații puternice, ce n'a tresărit și emoționat. Sunt momente înălțătoare, momente rare ce rămân pentru totdeauna ce ridică moralul și crederea în vitalitatea unui neam.

S'a discutat frumos și cu inimă în tot cursul adunării chestiunea universității italiene din Austria, fiind de față la 200 de studenți italieni, un profesor din Palermo al cărui nume mi scapă și cunoscutul ziarist Dr. Dudano. Din partea studenților români a vorbit în limba italiană președintele „României June” d. I. Nandriș, mulțumind pentru frumoasa primire ce li s'a făcut studenților români.

D. Nandriș a spus între altele: „Universitatea italiană e o dorință veche și un ideal al unei-surori, care ideal — durere — nu s'a împlinit până azi înfaptul. Studenții români se solidarizează cu o vie simpatie la doleanțele noastre, cari sunt și ale noastre, la aspirațiile noastre, cari sunt și ale noastre. Dacă soarta ne-a împărțit în scurgerea vremii, conștiința comunității originii și culturai latine ne va uni pentru ca una în vederea acelorasi ideale. Suntem legați nu numai prin sânge ci și prin aspirații, soartă de încătușare și suferinți seculare, lipsă a liberei dezvoltări naționale-culturale. Avem dorința unor legături mai intime dintre studenții italieni și români și dorește în numele prieteniei române împlinirea dorinței lor fier-

binți, — înființării universității italiene în Austria.

A vorbit apoi d. Al. Isăceanu românește despre originea și înfrățirea italo-română, despre dragostea și interesele mari ce leagă aceste două surori. Președintele adunării Dr. Aduhatti și Dr. Dudano mulțumesc din inimă pentru delicata atenție și simpatia studenților români, exprimându-și și ei dorința și nădejdia unei înfrățiri italo-române. Despărțirea s'a făcut în schimbări de cântece naționale italiene și române, cu însuflețire și în ropot de aplauze nesfârșite. A fost un început pe-o cale nouă, ce nu trebuie uitată. — m.

Revoluția și arestarea lui Essad Pașa.

Arad, 21 Mai.

Știrile primite și publicate de către ziarul nostru eri au fost foarte confuze. Nu se putea ști care era adevărul: s'au răscolat țărani albanezi împotriva prințului sau numai Essad Pașa, ori și țărani și Essad? Singura știre pozitivă era prinderea ministrului de război și internarea lui pe un vas austro-ungar. Casa lui Essad a fost bombardată în toată legea până ce puternicul șef de triburi s'a predat împreună cu garda pe care și-o reținuse după evacuarea orașului Scutari, neapărat, pentru a putea să dicteze oricărui domnitor s'ar așeza la Durazzo, ori poate chiar pentru a-l nimici ca să se urce el pe tronul albanez. Nu se știe însă nici astăzi dacă afirmativa răscolă țărănească a fost provocată de Essad sau ea este numai o veste falsă pentru a acoperi măsurile luate de către prinț împotriva prea puternicului său ministru. Se pare că această presupunere e adevărată, fiindcă știrile mai noi pomenesc de completa liniște ce ar domni în Albania după arestarea lui Essad. Dar această măsură de apărare princiară nu ar avea atâta importanță dacă nu s'ar fi făcut într-o formă care poate aduce cu sine o nouă ciocnire diplomatică între marile puteri. Prințul s'a sprijinit în toată acțiunea sa numai pe Austro-Ungaria și Italia, fără a cere avizul celorlalte puteri. Așa, de pildă, Franța a fost cu totul ignorată și ziarele parisiene constată cu enervare acest fapt. Essad este și până acum arestat pe un vas austro-ungar ceace nu se poate admite după convențiile internaționale. Se vestește apoi că atât monarhia noastră cât și Italia vor trimite un mai mare contingent de trupe în Albania pentru a sprijini tronul prințului și pentru a pacifica țara rămânând acolo lungă vreme. Mai multe vase de război au și plecat spre coastele albaneze cu această destinație. În această hotărâre a puterilor Triplei Alianțe cealaltă grupare de puteri, dar mai ales Franța și Rusia, vede o prea mare câștigare de teren. Din pricina aceasta ne temem să nu izbucnească iarăși o nouă criză, care e posibilă în atmosfera atât de încărcată ce stăpânește astăzi întreaga Europă.

Ori cum s'ar desvolta lucrurile noi privim cu milă și cu desgust la ceace se petrece în biata Albania nou născută, cu milă față de poporul albanez incult și mâncat de aventu-

rieri de cel mai patentat tip oriental ca Essad, Ismail Kemal și alții, și cu desgust la jocul frivol ce se face cu acest sărac neam de oameni de către puterile europene hrăpărețe și fără scrupule în ajungerea scopurilor urmărite. Aceasta, fiindcă un lucru e sigur, toate tulburările din Albania nu se datoresc decât marilor puteri cari le susțin, le alimentează, ca să vină pe urmă tot ele să le potolească, trăgând profit pe apucate:

Știrile noastre mai noi în această chestiune sunt următoarele:

Essad Pașa în Roma.

Brindisi. — Essad Pașa împreună cu soția sa a sosit azi aci cu vaporul italian „Benghazi”. Ei au plecat azi după amiază cu trenul la Roma.

Noul ministru albanez.

Durazzo. — Se știe că guvernul albanez izbucnind revoluția și-a prezentat dimisia principelui Wilhelm. La dorința domnitorului guvernul și-a retras însă dimisia. În locul lui Essad Pașa principele l'a însărcinat cu conducerea ministerului de război pe Hussan Bey din Priștina.

Informațiile ministerului de externe austro-ungar.

Viena. — Ministerul de externe a dat azi privitor la evenimentele din Albania următoarele informații: Până acum ministerul n'a primit nici o înștiințare oficială că Essad Pașa ar fi fost dus la Brindisi, ci el se află în tot cazul și acum pe vasul de război austro-ungar Szigetvár. După știrile sosite din Durazzo acolo e liniște. După deținerea lui Essad Pașa, populațiunea i-a făcut ovații domnitorului. Ministerul de externe austro-ungar e informat din partea reprezentanților săi din străinătate, că pașul energic al principelui Wilhelm a întimpinat deplină aprobare la toate guvernele. Pentru neliniște nu e nici un motiv. Ori ce stat la înființarea lui are să se lupte cu greutate mari, statul albanez le va învinge însă cu vremea pe toate.

Măsurile luate de Austro-Ungaria și Italia.

Viena. — Crucisătorul „Admiral Spaun” care staționa în portul din Cattaro a primit ordin să plece imediat la Durazzo. Divizia grea a flotei austro-ungare reîntorcându-se din Malta, va sosi în 26 Mai în apele albaneze.

Viena. — „Neues Wiener Journal” primește din Roma: În cercurile politice se crede, că se va ivi necesitatea ca trupele austro-ungare și italiene să ocupe pe timp mai îndelungat Albania. Se vorbește de 10.000 soldați.

Roma. — După știrile sosite din Neapol a doua escadră a flotei italiene a plecat spre litoralul albanez. Comandantul escadrei duce cu sine ordin sigilat, care-l va putea rupe numai în Durazzo. Escadra are să sosească la Durazzo azi seara.

Temeri engleze.

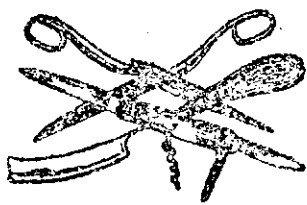
Londra. — „Daily Graphic” își exprimă temerea că acțiunea Austro-Ungariei și Italiei întreprinsă în Albania fără aprobarea celorlalte puteri va provoca grave complicații internaționale. În general se pune întrebarea că oare Austro-Ungaria și Italia prin acest pas inaugurează din partea lor o nouă politică. Toți se întreabă, că oare evenimentele din Albania sunt numai accidentale sau e un lucru pus la cale, că aceasta acțiune s'a întreprins chiar acum, când în Budapesta sunt laolaltă ambasadorul german și italian, contele Berchtold și Turghan Pașa.

Industria de prăvălie

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că am deschis în **Oradea-Mare, Rákóczi (F6.)ut 19**

O ASCUȚITORIE ARTISTICĂ MODERNĂ

pentru reparare și ascuțire tofelul de briciuri, foarfeci, mașini de tuns, mașini pentru măcinatul cafelei, mașini pentru tunsul cailor și a oilor. Țin în magazie tofelul de PARFUMERII din patrie și din străinătate, articlii de toaletă pentru cap și p. față, articlii de oțel, și unume: briciuri, foarfeci, mașini

pentru tuns, tăietor de bătători, cuțitase pentru tăiatul hârtiei, cuțitase de buzunar și penițele, precum și articlii pentru bărbieri. — Roagă binevoitorul sprijin al onoratului public.

Cu distincă stimă:

Ko 1974-52.

KOLLER AGOSTON ascuțitor artistic.

Rezolvirea chestiei Epirului.

Atena. — Protocolul în chestia Epirului a fost semnat. Acordul epiro-albanez prevede următoarele privilegii: o jandarmerie locală intransferabilă în afară de Epir cu excepția unor necesități superioare justificate de comisia europeană, o deplină libertate religioasă, limbile greacă și albaneză vor fi învățate în primile trei clase primare, limba greacă va fi introdusă în administrația tribunalelor din Epir, corespondența cu guvernul central din Durazzo se va face în limba albaneză, cele două administrații din Corița și Argirocastro vor fi conduse de guvernatori creștini, numiți de Albania. Două consilii administrative vor fi create prin sufragiul general al poporului. E probabil că guvernatorii vor fi răspunzători în fața consiliilor. Reclamațiile chimariotilor vor fi supuse puterilor. Albania va decreta amnestia generală. Originarii din Epir vor rămâne sub arme spre a forma baza unei noi jandarmerii cu ofițerii lor. Voluntarii străini vor părăsi țara. Noua stare de lucruri va fi organizată și supravegheată în aplicarea sa de comisiunea internațională care va merge și la Chimara. Executarea și respectarea sus ziselor clauze vor fi garantate de puteri.

Știrile zilei.

Anglia și Italia la granița Egiptului.

Roma. — Se află din Londra că, în urma unui schimb amical de idei care a avut loc în aceste zile din urmă între guvernul din Londra și cel din Roma s'a regulat situația internațională a oazei din Kufra (Cirenaica) în jurul căreia se împrăstiaseră unele svonuri absurde și tendențioase.

Guvernul englez conform cu precedentele sale diplomatice, după cari recunoscuse că oaza din Kufra trebuie privită ca făcând parte din cuprinsul Cirenaice, a declarat că acumă când Cirenaica a trecut în stăpânirea Italiei, Kufra urmează să treacă la Italiani.

Ziarul „Tribuna” comentând aceste declarații ale guvernului britanic, scrie că ele sosesec la timp spre a zădărnici campania ce se încercase să se pue la cale de unele organe din străinătate pentru a se turbura bunele raporturi existente între Italia de o parte și Anglia și Franța pe de alta.

De altfel starea internațională a ținutului Kufra fusese stabilită destul de lămurit atât prin înțelegerea franco-italiană din 1902 cât și prin înțelegerea anglo-franceză din 1899, în urma cărora se recunoștea stăpânirea Turciei, asupra oazei din Kufra, precum a și declarat în 1907 d. Delcassé la Camera franceză.

Sesiunea Sobraniei bulgare.

Sofia. — Consiliul de miniștri bulgar, a hotărât în ședința sa de ieri, ca sesiunea actuală a Sobraniei, să fie închisă cel mai târziu la 1 Iulie c.

Din această cauză o parte din proiectele de legi, depuse pe biroul camerei, între cari și cel de reorganizare al armatei bulgare vor fi votate tocmai la toamnă.

În urma acestei hotărâri, Sobrania se va ocupa în actuala sesiune, numai cu discuțiunea răspunsului la mesaj, ratificarea tratativilor de pace dela București și Constantinopol, cum și cu votarea împrumutului și amnistiei soldaților, dezertori și cei dați judecății sau condamnați, pentru delicta cu caracter militar.

Cedarea insulei Saseno.

Atena. — Ministrul de externe a depus la camera proiectul cedării insulei Saseno către Albania. D. Streit a zis că supune acest proiect conformându-se deciziei conferinței dela Londra și angajamentelor luate de Grecia; speră că camera îl va vota. Proiectul a fost trimis la comisiunea pentru afacerile externe, care își va depune raportul în termen de trei zile.

D. Fallieres la Sofia.

Sofia. — După cum se afirmă de cei inițiați fostul președinte al republicii franceze d. Fallieres va vizita Sofia în cursul acestei luni. În cercurile politice se dă o mare importanță acestei vizite.

Huerta nu abdice.

Mexico. — Președintele Huerta desminte știrile lansate privitor la abdicerea lui, declarând că va lupta și mai departe pentru menținerea situației lui.

Impotmolirea unui vas american.

Galverstown. — Vasul american „Atlanta” s'a împotmolit în apropiere de portul dela Tampico. Până acum au fost salvați 100 matrozi.

Ravagiile Murășului.

Deva. — *Murășul revărsând la Seulești, valurile au răpît cu sine 6 case, încât căsenii au scăpat numai cu mare greutate. O casă prăbușindu-se, grinzile au îngropat sub ele doi moșnegi, rânindu-i de moarte. Apa a răpît vacile și caii, iar la Murăș-Ilia a rupt podurile comunale. În Deva apa a pătruns în biserica romano-catolică. E amenințat și drumul de fier, drumurile de țară sunt săpate în tot locul, unde a ajuns apa.*

INFORMAȚIUNI.

Arad, 21 Maiu 1914.

Mersul vremii. *Inst. tului meteorologic anunță: schimbarea temperaturii, în unele locuri ploi.*

Prognostic telegrafic: vreme rece, la răsărit ploi.

Temperatura la amiază a fost: 20.2 C.

Comitetul național român de cultură din Toulouse aduce la cunoștință că listele de subscripție ce le-a încredințat dlor locotenent Ștefan Georgescu din reg. 19 Romanați-Caracal, și I. I. Bumbăcilă, Craiova, au produs suma de 127 lei cari se repartizează astfel:

Lista dlui locotenent Georgescu: Căpitan N. Negreanu, Caracal 5 lei, Locot. Burdulescu reg. 2 Romanați 2 lei, Locot. Cancicof 2 lei, Locot. Măinescu Ilie 2 lei, Locot. Florescu Pavel reg. 19 Caracal 2 lei, Sub-locot. Șt. Balaban reg. 19 infanterie 2 lei, Locot. Alex. Ioan 2 lei, Căpitan N. Bengeanu 3 lei, Sub-locot. Hagichirea 2 lei, Sub-locot. Ștefănescu I. 2 lei, Căpitan Părăianu 3 lei, Căpitan Surugiu 2 lei, Sub-locot. Bulghelescu 2 lei, Drăgănescu 1 leu, Căpitan Fearescu 2 lei, Căpitan Marinescu 3 lei, Sub-locot. Ionescu Daniel 2 lei, Sub-locot. Căplănescu 2 lei, Căpitan Ricman 2 lei, Sub-locot. (indiscifrabil) 2 lei, Sub-locot. Parachivescu 3 lei, N. Drăghicescu 3 lei, Preot Ioan Tonescu 2 lei Șt. N. Mărculescu 2 lei, L. Raht. farmacist 2 lei, Z. Horiu 2 lei Locot. Georgescu 43 lei. Total: 100 lei.

Lista dlui Bumbăcilă: I. Bumbăcilă profesor Craiova 12 lei, Florica Gr. Pleșia 10 lei, I. I. Bumbăcilă 5 lei. Total: 27 lei.

Comitetul național român de cultură aduce viile sale mulțumiri tuturor persoanelor cari au contribuit prin donațiile lor la opera patriotică pe care a întreprins-o.

Comitetul profită de această ocazie spre a reaminti că dânsul nu editează revista „Annales des Nationalités” din Paris, ci numai a dat concursul său la publicarea unui număr român al acestei reviste.

Un apel de interes obștesc. Publicăm cu drag următorul apel: În zilele de 4—8 Iunie st. se va ținea în vechea capitală a Moldovei, în Suceava, un **congres general al tuturor învățătorilor și învățătoarelor române din întreaga Bucovina**, la care va lua parte și un numeros public de învățători și oaspeți din regatul României și din părțile Ungariei locuite de Români.

Credem că este în interesul tuturor editorilor, să profite de acest prilej spre a înfățișa într-o icoană vie și cât se poate de completă care este situația de astăzi a cărții românești.

Având onoarea să fim și noi numărați printre editorii și librarii de cărți românești și cu atât mai mult cu cât librăria noastră are ca punct principal răspândirea cea mai largă a cărților românești, urmăm a Vă ruga să ne sprijiniți la realizarea ideii noastre de a organiza o **expoziție de cărți, tablouri, cărți ilustrate naționale și ori ce articole de artă românească**

executate de atelierele de arte grafice din România, Transilvania și Bucovina dela anul 1908 încoace.

Această expoziție, care pe lângă că își va pune și în primul rând chiar, scopul sustinut în modul cel mai demn posibil, are pe de altă parte și un scop real. Bibliotecile și cărțile până acuma apărute și necunoscute de un public numeros își vor croi un drum mult mai larg care, va avea ca urmare firească o relație mai intimă și statornică între publicul cetitor și editorii cărților românești.

Suntem departe de gândul că expoziția aceasta va avea posibilitatea de a da o icoană fidelă a tuturor cărților tipărite în limba românească tot așa suntem departe și de gândul că realizarea dorinței noastre nu va întâmpina greutăți enorme și poate chiar neîncrederea. Dară cum se va putea activa și vitaliza o idee de progres eminent cultural, dacă nu prin muncă forțată și jertfe materiale?

Deci credem a nu greși când ne permitem a Vă întreba ori de Vă veți înțelege și Dv. la o participare cu produsele editurii Dv. la această expoziție.

Tinem să relevăm numai că cu această mai expoziție voim să facem începutul unei noi pe baza căreia vor putea și alții cu mai largi să fie chemați a desvolta și această ramură.

În caz afirmativ ne permitem a Vă face propunerea următoare: Dv. veți binevoi a ne trimite prin pachet postal franco în comision pe 8 zile câte un exemplar din fiecare volum piesă etc. apărute în editura proprie a Dv. (în înțeles cărți școlare sunt excluse) și cu un rubat amăsurat. Expirând termenul de 8 zile vom face scontrarea vânzării și exemplarele rămase le vom reuturna, iar pentru cărțile vândute vom aviza numai decât chiar în ziua scontrării banii.

Așteptăm cu nerăbdare atât răspunsul și părerea Dv. asupra acestei întreprinderi până atunci Vă salutăm colegial: Librăria și tipografia **Scoala Română**, Suceava, Bucovina.

Întâmplându-se să nu fim auziți, atunci trebuie să ne mulțumim cu gândul că încă nu sosit timpul unde librării români să poată precia un astfel de început.

Contele Tisza n'a voit să stea de vorbă trădătorului vicar dela Orade. Aflăm, că alături ierî trădătorul dela Orade a cerut audiență contelui Tisza. Contele Tisza l-a rugat însă să nu altdatădă fiind foarte ocupat cu chestiile delegației, spunându-i că are foarte mult de discuta cu camilafca.

Din altă parte aflăm, că Tisza s'a supărat trădător pentru motivul că nu și-a îndeplinit în mod in excepțional rolul pe care primul ministru îl încredințase trădătorului.

Incidentul Mangra în Ungaria. Chestia Mangra e discutată și azi de presa maghiară. Ziarul „Neue Pester Journal” cu titlul „Intoleranță românească” recunoaște că procedul lui Mangra a fost lipsit de tact. El dacă a luat cunoștință că toți membrii Academiei îi refuză solidaritatea, inteligența cea mai elementară cerea să renunțe la drepturile lui de membru al Academiei.

Totuși a luat parte la ședințe contribuind la încordarea relațiilor între România și Ungaria...

Un ziar democrat „Neues Politische Volksblatt” dă și de astă dată toată dreptatea cetățenilor din București.

Altele scriu: „Dacă ne-am lua după pașii noștri de paradă ar trebui să declarăm război României, fiindcă Mangra a fost atacat de cetățenii români.

E curios cum patrioții noștri se încăleacă atâta tocmai pentru acest soi de român care e un renegat.

Sărbătorirea lui Eminescu. În zilele de 12 și 13 Mai v. orele 8 jum. soc. „Armonia” din Cernăuți va da la Teatrul Național un **concert stival spre sărbătorirea lui Mihail Eminescu**, patronajul Societății ortodoxe naționale din meilor române.

Se va juca: „Luceafărul”, pantomimă în trei tablouri de Dr. Grigore cav. de P. muzica de Raoul Mader.

„Căsuță pantomimă balet va fi jucată de câțiva actori, doamne, domnișoare și copii din societatea română din Cernăuți.

Spectacolul se va începe cu o conferință asupra operei lui Eminescu, și se va termina cu concertul coral al „Armoniei”.

Când ironia nu prinde. Carol Donalski profesor în Timișoara trecând pe câmpul de luptă militară a auzit pe un comandant strigându-le recruților: porci! Atunci voind să-l ironizeze pe comandant, le-a spus soldaților:

— Bine, dar și porcii se recrutează? Dreptaceea Donalski a fost tras la răspundere pentru batjocurirea armatei și amendat cu două coroane.

Pantomima lui Cătărașu... De când cu atentatul din Dobrița, bărbații de stat maghiari susțin toate pachetele sosite din părțile locuite de Români. Dar mai cu seamă au frică de pachetele sosite din Cernăuți, cum arată și următorul:

Magnatul Dr. Coloman Palamer șeful cancelariei casei magnaților a primit deunăzi un pachet lungăreț din Cernăuți. Deasupra era scris: *Lettere mari: acte*; dar ce vine din Cernăuți nu poate fi sigur dacă nu e vre-o bombă. Prin urmare dl magnat a dat ordin să nu se apropie nimeni de pachet (nici nu cuteza nimeni să se apropie de el) și a chemat mai mulți ofițeri și detectivi specialiști, cari cu cea mai mare precauție au dus pachetul în cancelarie (uitasem să spun că factorul neștiutor îl lăsase deadrept în cancelarie) și... l-au deschis. Dar nu a explodat pentru că erau în el numai acte... Apoi magnatul ușurat cică s'ar fi scutit cu proverbul: Când te mușcă șarpele, te mușcă și de șopârlă.

Bulgarii amenință cu moarte pe un deputat român. Se anunță din Craiova: În trecuta sesiune parlamentară d. Iulian Vrăbiescu fost deputat de Dolj a adresat o interpelare dlui ministru de externe în privința înființării unei societăți bulgare, cu numele de „Infrățirea Dobrogeană”, care avea de scop să întreprindă negocierile dintre populația bulgară din Dobrogea.

Ca urmare la acea interpelare, d. Vrăbiescu a primit din orașele Vrața, Stara-Zagora și Sofia, scrisori de amenințare cu moartea din partea Bulgarilor dacă se va mai ocupa cu această chestiune.

D. Vrăbiescu a trimis aceste scrisori și garanței generale.

Consecințele internaționale ale concordatului cu Serbia. Ziarul „Tribuna” din Roma asigură că concordatul dintre Vatican și Serbia se poate privi ca și încheiat. Această înțelegere înseamnă un mare succes pentru Serbia care a reușit să se libereze de orice amestec străin în afacerile religioase dinăuntrul statului.

„Tribuna” vestește că Vaticanul, mai înainte de a lua în seamă propunerile guvernului din Belgrad, a trimis pe un delegat al său în Serbia cu sarcina de a conduce o anchetă secretă asupra adevăratelor dispozițiuni atât ale guvernului cât și ale clerului și ale poporului. Rezultatul a fost favorabil iar Vaticanul a fost mulțumit de libertatea propunerilor sârbești, primind punctul de vedere al guvernului din Belgrad.

Doctorul Bukutici, delegatul special al Serbiei, a înmănat cardinalului secretar de stat, Merry del Val, textul concordatului care a fost supus congregațiunii afacerilor eclesiastice externe. Se crede că va fi aprobat în curând.

în lipsa ministrului Serbiei la Paris, care a

condus negocierile, concordatul va fi iscălit de ministrul sârbesc la Roma.

„Tribuna” încheie observând că acest eveniment diplomatic e de o mare importanță internațională, și va avea urmări însemnate. Se știe că până acuma Austria avusese protectoratul asupra catolicilor din fostele provincii turcești cari se mărgineau cu imperiul austro-ungar.

Podul româno-bulgar de peste Dunăre. Ziarul bulgar „Politika” scrie: „Între guvernul bulgar și cel român s'a ajuns la o înțelegere deplină în privința construirii podului peste Dunăre. După informațiile noastre absolut precise podul se va construi la Ghigheu, în fața Corabiei. Acest pod nu va avea nici o importanță strategică, deoarece el va putea fi distrus și de o parte și de cealaltă la orice moment.

Ghigheu se găsește între Rahova și Nicopole și va fi legat printr-o cale ferată cu Plevna. În felul acesta transitul român va putea fi făcut și pe linia transbalcanică și pe cea centrală prin Sofia. Aceasta capătă o însemnătate foarte mare la Marea Egee, avându-se în vedere eventuala închidere a Mării Negre.

Marile avantaje pe cari le va avea România de pe urma construirii acestui pod vor fi oare recompensate pentru Bulgaria? Speranțele răspund afirmativ”.

Fehéri ori Weiss? Ziaristul Wilhelm Wetzel, redactor la „Südungarischer Generalanzeiger” din Vârșet, având polemică cu un jurnalist jidan Fehéri, printre altele i-a obiectat acestui din urmă că și-a cumpărat numele cu cinci pitule. Fehéri (Weiss!) i-a intentat ziaristului german proces de calomnie și tribunalul l-a și pedepsit la o lună închisoare și 150 cor. amendă, pe motivul că „a vătămat tradițiile liberale ale statului maghiar și a conturbat ordinea socială, având tendință de dușmănie confesională și de rassă”.

Curia a aprobat sentința adăogând ca circumstanță agravantă faptul, că Wetzel a calomniat pe un prestatim coleg al său.

Situația guvernului bulgar. Alaltăieri a sosit în Rusciuk, pentru a pleda într'un proces la curtea de apel, d. Alex. Malinoff șeful partidului democrat bulgar. După terminarea procesului d. Alex. Malinoff a avut o consfătuire cu numeroșii săi partizani politici din Rusciuk, cărora le-a declarat, că situația guvernului Radoslavoff-Tonceff e foarte sdruncinată, așa că există multă probabilitate, ca partidul democrat să fie chemat la putere, cât de curând.

Data venirii partidului democrat la cârma statului, d. Malinoff a fixat-o cel mai târziu, toamna aceasta.

Curs pentru valorizarea plantelor vindecătoare. Ministrul de agricultură a dispus, să se țină și în anul acesta un curs la academia agronomică din Cluj, pentru învățarea, cum are să se facă adunarea, uscarea și valorizarea plantelor vindecătoare, cari cresc pe câmp și în păduri, cum și pentru cunoașterea plantelor vindecătoare, vrednice să fie cultivate. Cursul se ține în vacanțele de vară, în grădina botanică din Cluj, și la curs se admit preoți și învățători dela sate, cari pot apoi să instrueze poporul și să-l îndemne să adune și să valorizeze plante vindecătoare. Cursul se începe în 29 Iulie n. și se încheie în 5 Augst n. c. Ceice vor fi primiți la curs primesc locuință gratuită în edificiul academiei agronomice, și fiecare câte 64 coroane diurne și spese de călătorie. Rugărilor pentru primire, adresate domnului ministru reg. ung. de agricultură, sunt a se trimite direcțiunii academiei agronomice din Cluj, până la 10 Iunie n. c. Ca supranumerari, cu permisiunea ministrului, se primesc la curs și de aceia, cari nu se împărtășesc de nici un favor, ci participă la curs pe spesele lor.

Ucișor de 10 ani. În comuna Bazin băieții de 10 ani Ioan Spancek și Friedrich Wolfohoerndl s'au luat la trântă. Cel învins, Wolfohoerndl de năcaz a apucat o sapă lovindu-și tovarășul în frunte, care a căzut mort. Copilul ucișor a fost arestat.

Medic român arestat de autoritățile bulgare. Se anunță din T.-Măgurele: Medicul județului T.-Măgurele, d. George Tănăsescu a fost chemat de un pacient la Nicopoli. Pe când se înapoia în port spre a lua ultimul vapor, cu care se putea întoarce la T.-Măgurele, a fost chemat la un bolnav. Fiind în imposibilitate să rămână în Nicopoli, d. Tănăsescu, a refuzat să viziteze pe pacient. Pe când se afla pe pontonul vaporului a fost arestat și brutalizat de doi agenți ai poliției bulgare, cari l'au condus la un hotel unde a stat închis 12 ore. Cu mare greutate a putut trimite un bilet dlui prefect al jud. Teleorman care telegrafiind dlui ministru de interne a putut obține liberarea medicului român.

E de notat faptul că medicii din T.-Măgurele au dat mare ajutor Bulgarilor în timpul epidemiei din vara trecută și că bolnavii bulgari sunt foarte bine tratați în spitalul orașului.

Arestarea dlui George Tănăsescu e icona vie a felului cum știu Bulgarii să arate recunoștința acelora cari, la nevoie, le dau ajutor.

Hotelul Boulevard din Sibiu. Ridicat la cel mai frumos loc, în piața Hermann, cu un front în strada Șaguna, noul hotel al consistorului arhidiecezan, deschis acum de curând, se prezintă ca o rară podoabă a orașului Sibiu. Din ferestrele hotelului se deschide pe seama ochilor cea mai frumoasă priveliște spre munții Făgărașului. Iar despre întocmirile interne, despre eleganța și curățenia din el, nu se aud decât vorbe de admirație. Tot cuvinte de laudă se aduc și restaurantului, provăzut cu o bucătărie excelentă și cu beuturi bune. Atragem deci atențiunea publicului românesc, de pretutindenea, mai ales fraților din regat, cari cercetează orașul Sibiu, asupra hotelului Boulevard, îndemnându-i să onoreze cu vizita lor hotelul și restaurantul nou al consistorului arhidiecezan și asigurându-i, că au să rămână pe deplin mulțumiți.

x Jurisics Márton, Budapest, VI., ker., Rózsa utca Nr. 51 53, fabrică de instrumente p. suflat, turnătorie și montare de clopote. Expediază clopote excelente montate cu coroane mobile sistem Pozdech din fier vărsat, montare distinctă de rege cu două cruci de aur; execută revărsarea clopotelor crepate, osii tocite, schimbarea paturilor, scaunelor etc. Cu prospecte serveste cu plăcere. La dorință merge la fața locului pe cheltuiala proprie. Se atrage atențiunea asupra anunțului acestei firme apărut în nr. 1 de azi al foii.

x În atențiunea bolnavilor! Balsamul Mittelmann pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, incuierea scaunului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3-ori la zi, înainte de mâncare, câte-o lingură cafea. Prețul 2 coroane. Pregătește și expediază: Eugen Mittelmann, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhid-u. (Ml 1621)

x Primul depozit român de plane și armoniuri, T. POPOVICI, Sibiu (Nagyszeben) strada Cisnădiei 7, ofere onoratului public român plane, pianine și armoniuri din cele mai bune fabrici din străinate în toate execuțiile cu prețurile cele mai favorabile pe lângă împachetare (ladă) gratuită și transport franco. Plătire în rate mici. Cereți catalogul depositului. (Po 1840)

x Am onoare a aduce la cunoștință m. st. Doamne, că au sosit pălăriile după cea mai nouă modă. Transformările le execut în timp

Rétay și Benedek
BUDAPEST IV., Váci-utca 59.

Aranjamente pentru biserici, odăjdii, prapori și steaguri :: Altare, amvoane, mormântul Domnului și aranjamente complete pentru biserici.

Firma se recomandă mai cu seamă pentru renovarea, văpsirea și aurirea altarelor și pictarea bisericilor, cari lucrări le execută cu meseriași specialiști în această artă. Dintre lucrările executate, cari au aflat cea mai deplină recunoștință sunt: Aranjamentul complet al bisericii noi din Segedin-Rokus, al bisericii minorităților din Arad, pictarea și aranjarea mănăstirilor din Marlasavár și Marlasadna, a bisericii din Boregas și altarul principal, comandat de comisiunea pentru monumente de artă din Szepesésütörtökhely. :: Cu planuri și preliminare de spese stăm la dispoziție gratuit :: Trimitem export pe spesele noastre. Ha 1164

de două ore. Cerând sprijinul binevoitor a m. st. Doamne, semnez cu stimă: **Iulia Roman.**
Arad, Deák-Ferencz u. 2. (2089-5)

Cronica socială.

CONVOCARE.

Subscriși ca delegați ai comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român” ne luăm voie a invita atât membrii, cât și pe toți sprijinatorii și binevoitorii mișcărilor noastre culturale la

adunarea generală de organizare

a despărțământului orădan, ce se va ținea Duminecă în 8 Iunie a doua zi de Rosalii la 11 ore a. c. în sala festivă a preparandiei gr. cat. din loc.

Acestui despărțământ aparțin următoarele cercuri protoprietoriale: Cercul central, Aleșd, Salard, Cefa, Berttyóuffalu, Biharkeresztes și orașul Oradea-mare.

Program:

1. Deschiderea adunării.
2. Deciderea reactivării despărțământului.
3. Inscrierea membrilor.
4. Alegerea directorului și comitetului despărțământului.

Oradea-mare, la 20 Mai 1914 st. n.

Samuil Ciceronescu m. p., Dr. A. Lazar m. p.

*

Invitare la Concertul care-l aranjează advocații români din comitatul Albei-inferioare, cu concursul dnei Veturia Triteanu, dnii Ionel Rădulescu și Ionel Crișan Duminecă, la 31 Mai st. n. 1914 în sala Redutei orașenești din Alba-Iulia. Venitul curat se va întrebuința în folosul „Secției istorice” a „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român. Inceputul la orele 8 seara. Prețul de intrare: Locul I. 8 cor., locul II. 5 cor., locul III, 3 cor., loc de stat 1 cor., balcon 4 cor.

Contribuirile binevoitoare se primesc cu mulțumită la adresa: Dr. Ion Băltariu, Alba-Iulia și se vor da socoteală publică. — Biletele se vând la farmacia Virgil Vlad, la prăvălia A. Velican și seara la cassă. — Programul concertului se distribuie seara la cassă.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

Bătăturile,

scortozonia pielei, urciorii de pe mâini și din față încetează în decurs de 1 zi dacă folosiți

„CANNABIN”

1 sticlă 1 cor., francă
1 corcană 40 fil., 3 sticle franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la preparator: Dr. E. FLESCHE, farmacia la „GORONÁ” la Győr.

„Timișiana”

Institut de credit și economii în Timișoara.

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de funcționar superior la institutul de credit și economii „Timișiana” în Timișoara se publică concurs cu termen până la 1 Iunie st. n. 1914.

Reflecții au să dovedească cunoașterea perfectă a limbelor română, maghiară și germană atât în scris, cât și în vorbire, că au absolvit o școală comercială superioară cu succes bun și praxa de până acum.

Concurenții să-și formuleze pretenziunile de salariu.

DIRECȚIUNEA.

(Ti 2137)

CONCURS.

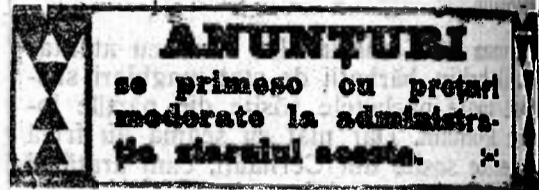
„Câmpiana” institut de credit și economii în Mociu (Mócs, Kolozs megye) caută

un practicant

absolvent de școala comercială, cu salariu de cor. 1000. — Cei cu practică vor fi preferați. Postul e de ocupat îndată după alegere.

DIRECȚIUNEA.

Ca 2136

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARĂ.

1913.

27 Aprilie

1914.

19 Aprilie

26 Aprilie

ACTIV

204 466 824
1 501 449
142 807 287
29 329 463
12 895 740
11 925 391
17 270 977
4 124 781
6 421 365
886 082
1 151 338
112 682 182
112 087 810
36 085 102
7 764 699
4 101 932
705 502 422

147 843 316 } stoc metalic { aur . . . 155 770 316
56 623 508 } { trate consd. ca aur 56 642 000 }
Argint și diverse monede . . . . .
Portofoliul român și străin . . . . .
15 597 700 Impr. pe pe ef. publice 23 599 200
84 049 600 Impr. pe ef. publ. în ct. crt: 41 134 100
13 731 763 20 317 897 din care nu s'au ridicat lei 18 724 875 22 409 225 }
Imprumutul Statului (fără dobândă) . . . . .
Efectele Capitalului social . . . . .
Efectele fondului de rezervă
„ „ „ amort. imobil. mobil. și mașinilor
Imobile . . . . .
Mobiliar și mașini de imprimerie . . . . .
Cheltuieli de Administrațiune . . . . .
Efecte și alte valori în păstrare
Efecte în gaj și în păstrare provizorie . . . . .
Conturi curente . . . . .
Conturi de valori . . . . .
Conturi diverse . . . . .

212 506 433
765 926
185 448 636
45 553 599
11 924 059
11 972 174
16 862 377
4 045 281
6 719 670
1 046 390
1 203 826
122 535 237
133 615 100
17 274 499
21 331 363
7 698 152
800 502 722

212 412 313
766 638
176 665 138
46 008 426
11 924 059
11 974 444
16 849 377
4 042 281
6 718 770
1 047 162
1 224 892
122 476 262
128 456 500
20 096 643
23 048 102
13 913 035
797 619 044

PASIV

Capital 12 000 000
Fond de rezervă 36 989 408
Fondul amort. imobil. mobil. și mașini 5 383 298
Bilete de bancă în circulațiune 420 937 610
Dobânzi și beneficii diverse 3 634 464
Conturi curente și recipise la vedere 9 561 717
Efecte și alte valori de restituit 256 150 337
Conturi diverse 55 845 888
800 502 722

Taxa: Scont 6%, Dobânda 6%

MĂRFA NOASTRĂ INTRECE RENUMELE NOSTRU!

Moda de zi:
Crepp, Cotelé, Whlpcord,
Țesături.

Deoarece ne străduim să oferim onor. mușterii numai cele mai bune calități de stofe p. haine, costume și bluse în cele mai noi culori și țesături pentru prețuri solide. — Avem în depozit: Stofe de haine, decorații, mătasuri, dantele, achivite, paraplee, albitori, ciorapi. (A 1957)

Magazinul de modă **ANDREE și WACHNER, Sibiu**, strada Cismădei. (Heltanergasse).

PRIMA ȘI CEA MAI VECHE CASĂ DE CLAVIR ESTE A LUI

RANZ și ALBERT RENNER
TIMIȘOARA-JOSEFIN
strada HUNYADI nr-ul 12.

MARE ASORTIMENT DE PIANE, PIANINE și HARMONIE
: CALITATEA CEA MAI BUNĂ.

Prețuri ieftine. Prețuri ieftine.

VALORIZARE de NISIP!

Cele mai
nobile
și
interesante
proiecte
pentru
valorizarea
nisipului
și
prospectul
nr. 905-30

- F. 3. Forme și metode pentru pregătirea betonului de beton.
- F. A. Fabricarea țiglei de beton orânduită la lucru de mână.
- C. O. 4. Fabricarea țiglei de ciment pentru lucru de mână.
- B. B. 1. Fabricarea blocurilor de beton.
- C. S. 1. Fabricarea tablelor mozaic și asfalt.

Se vor totodată examina gratuit a nisipului, mărimea la locul a inginerului nostru și să examineze mașinile noastre de valorizarea nisipului.

Fabrică de
mașini p.
Industria
de șnip.
SZÁNTÓ ÉS BECK
Ingenieri
BUDAPEST, VII., Viola-utca 7.

VIȚĂ AMERICANĂ ALTOITĂ

He 1429

precum și viță americană pentru altot, cu și fără rădăcini, în diferite varietăți furnizează renumită și de mulți ani recunoscută ca cea mai de încredere pepinieră.

FR. CASPARI

(Nagyküküllő vm.) Mediaș. — Medgyes.
Serviciu conștiințios. Soluri garantate.
Catalogul se trimite la cerere gratis și franco. În catalog sunt publicate mai multe scrisori de mulțumire, primite din toate părțile țării, astfel că înainte de a face comanda, oricine poate cere informațiuni în scris sau verbal dela dnii proprietari cari mi-au trimis acele scrisori și se pot convinge astfel de absoluta încredere ce o pot avea în firma de mai sus.

Frisch Károly

Temesvár-Józsefváros, Hunyadi-ut 64.

Măestru de Impletituri de sârmă și de site.

Execută îngrădiri de poieni, pareuri și ernei mormântale, impletituri pentru site pentru nisip și pietriș, apărătoare de schintelă pentru hornuri de locomobile cu aburi, etc.

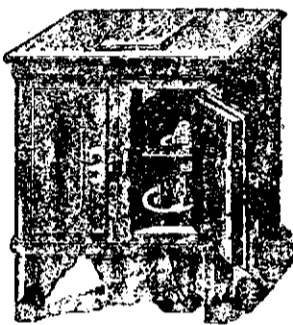
Magazin de site, sârme fine, contrapulte, pentru economie și pentru casă, — cu prețuri foarte ieftine.

(Fi 2104)

Dulapuri de gheață

patentate sistem HENNEFELD,

Budapesta, Gr. Zichy Jenő-u. 5. lângă Váci-körut.

Dulapurile de până acum sunt cu slăvină și sunt obduse cu tinichea de ținc, se ruginesc, oxidează, se murdăresc, totdeauna sunt expuse să fie reparate, câtă vreme la dulapurile de gheață a lui HENNEFELD acest lucru e exclus, deoarece acestea sunt învăluite cu placă artificială de piatră. Sub rezervoriul de gheață se află REZERVORIUL DE APĂ p. apa ce provine din topirea gheții, gheața rămâne uscată, ceea ce dă o economisire de gheață de 60%.

He 1931

APARATE P. MĂSURAREA BEREL. Preț curent gratis. FUND. IN 1885.

Prima fabrică de bănci de școală
brev. reg. ung.

Első-magyar királyi szab.
ISKOLABÜTÖRGYÁR
Felvel Lipót Utódai
BUDAPEST, Koltzavári-utca 13.

Modernizată benedictișkyantása

Liferează

cele mai moderne și mai bune
bănci de școală
brevetate sistem „Felvel”,
„Zahn” și „Rettig”, mo-
biliar pentru școli aparate de
gimnastică, mobilier modern
pentru biserici, bănci pentru
dizerci și mobilier pentru
„grădinile de copil.”

Fe 1288

Preț curent gratis.

Fabricarea aranjamentelor de
birouri moderne.

PRIMA TURNĂTORIE DE CLOPOTE.

TELEFON 77-51.

Juristics Márton

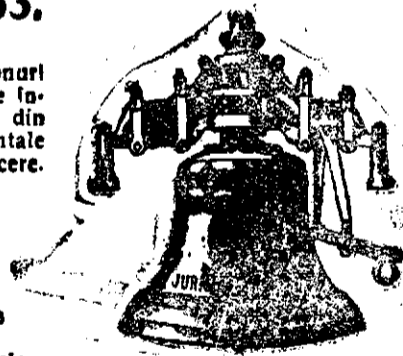
BUDAPESTA, Rózsa-u. 51 - 53.

motor de clopote
și fabricant de
staluri pentru
clopote (Ju 1489)

Execută orice lucrare în această branșă: expediază clopote excelente cu tonuri curate și pline, retoarnă clopote vechi, remontează clopote vechi pe coroane învârtitoare din fer vărsat sistem Pozdech, eventual pe coroană învârtitoare din fer făurit. Schimbă limbi învechite etc. Execută staluri drepte și orizontale din fer de clopote, cu prețuri moderate. — Cu prospecte servesc cu plăcere.

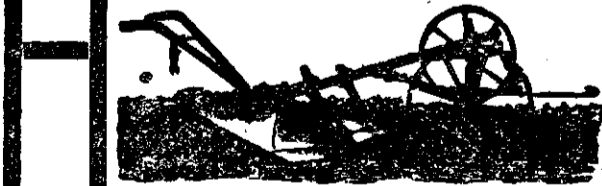

Mai departe execută tot felul de
aranjament complete pentru
ateliere de lăcătușerie și făurărie.

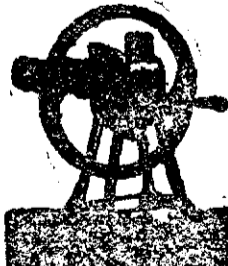

HEGYI JÁNOS, lăcătuș

măestru lăcătuș. Atelier
de mașini și depozit de
mașini agricole.

Telefon: 67.

AIUD--NAGYENYED, Strada Tövisl-utca (Casa proprie).

Oferă totfelul de mașini agricole, pluguri de oțel invenție proprie, tăietoare de sfecle și secică, despoetoare de porumb, rășnițe de orz, mașini excelente pentru cusut, pentru casă și industrie. Apoi totfelul de lucrări în această branșă pentru zidiri și lăcătușerie cu prețurile cele mai ieftine. Pentru calitatea și perfectă lucrare a mașinilor cumpărate dela mine dau cea mai mare garanță. (He 1527) Preț curent gratis

**CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA**

CONCORDIA

**TELEFON
NR. 750.**

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

**TELEFON
NR. 750.**

ARAD

STRADA ZRINYI, NUMĂRUL 1/a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișee, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipăriți pentru bănci și societăți, precum și tipăriți advocațiale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

**Executare
promptă.**

**Prețuri
moderate.**

Franz Nöhmeyer, gravor

BRAȘOV (Kronstadt), Michael Weiss-gasse 6.

Execută:
totfelul de gravuri și
anume: gravuri pe in-
strumente, gravuri în
cașuri, sigile etc.

Specialități
de monograme tăiate pe
casete, albumuri gene
și
basteoane.

Stampile de cauciuc totfelul de firme de metal și email, se execută
cu prețuri moderate. (No 2070)

INSTIINȚARE.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public
din Deva și provincă, că am deschis un

salon de croitorie p. bărbați

conform cerințelor celor mai moderne. Dat fiind faptul,
că am terminat cursul de specialitate a industriei croi-
toariei la tehnologia din Budapesta, sunt în plăcută
situație să pot executa cele mai gingașe și mai ele-
gante haine, pardesiuri etc.

Legăturile pe care le am cu cele mai de seamă
fabrici din patrie și străinătate, îmi dau posibili-
tatea să pot executa haine elegante de primăvară
dela 50 cor. în sus. (Ko 1959)

Rugând binevoitorul sprijin al on. public sunt cu distincă stimă:

Kolozsvári Árpád, croitor p. bărbați, instruc-
tor diplomat în croitorie.

Mihályi Béla

pictor pentru biserici

UNGVÁR, Képezde-utca 2 sz.

Ca autor expert al picturii bisericesti greco-
orientale și gr. catolice îndrăsnesc a ruga spri-
jinul on. dni preoți gr. orientali și gr. catolici.

EXECUT:

pictarea modernă a interne-
lor bisericilor, în stil simplu
și decorat, tablouri pentru
cerimi și pereți, executate
excelent. — Totfelul de pic-
turi bisericesti, și anume:

icoane pentru iconostase, altare, jertfel-
nice, cruci și pentru prapori, executate pe
mătase și pânză, plascente și crucifixe
pictate în mod artistic.

Anticipez de pe acum mulțumitele mele pentru binevoi-
torul sprijin al on. dni preoți.

Mi 1237

Crucifixe

pentru drumuri și câmpii, din material bun, tinichea zincuită,
— pictate cu uleiuri durabile și cu inscripție și cuie —

Inălțimea	100 cm.	136 cm.	160 cm.	180 cm.
depărtarea între brațe	85 cm.	120 cm.	130 cm.	140 cm.

Prețul	30 cor.	40 cor.	60 cor.	70 cor.
--------	---------	---------	---------	---------

Am o mulțime de scrisori de recunoștință. — Planuri gratis.
— Mergerea la fața locului o fac pe cheltulala proprie. —

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon nr. 188.

Post sparcassa ung. 29,349.

Banca generală de asigurare

societate pe acții în
Sibiu — Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii:

PARTENIU COSMA, DIR. EXECUTIV AL „ALBINEI” și PREZIDENTUL „SOLIDARITĂȚII”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra furtului și asigurări asupra vieții
în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra
accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbații de încredere ai societății. — Prospece, ta-
rife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca sevizitori buni și cu legături — pot fi primite
oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare
fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cel interesat să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare” DIRECȚIUNEA: SIBIU—NAGYSZEBEN (CASA „ALBINA”),
AGENTURA PRINCIPALĂ PENTRU COMITATUL ARAD, BÉ-
KÉS, CSANÁD, BIHOR, TIMIȘ, TORONTÁL, CARAȘ-SEVERIN Arad str. Jozsefföherceg nr. 1 (lângă Banca „Victoria”).
Ba 240—156) Telefon nr. 850

Agentură principală: IULIU ROȘESCU, Cluj (Kolozsvár), Kossuth L.-u. 26.

Agentura principală Lugos, la filiala „ALBINA”.

Aparate frigorifere sistem Schlütter și Gesell,

aparate pentru fabricare gheței, prin dioxid de sulfur fără apă. Răcirea laptelui cu foarte puțină consumare de apă, aranjament de camere frigorifere.

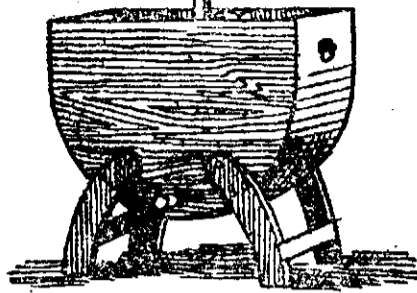
STEMMER A. JÓZSEF

Se 1786

specialist

NAGYVÁRAD, Rákoczi-ut 35 sz.

20
COR.

Je 1876

PREȚUL 20 COROANE.

O mașină de spălat completă

Este compusă din DOUĂ PĂRȚI: din COVATĂ și FRECĂTOR INTERN cu mecanism ușor pe care și un bălat de 8—10 ani îl poate învârti. Cămeși sau tot atâtea haine de spălat în decurs de câteva minute sunt spălate. În decurs de 3 ceasuri se pot spăla atâtea haine câte spală într'o zi 2—3 femei. Acest soi de mașină de spălat s'a vândut în mii de bucăți și s'a dovedit a fi cea mai bună mașină de spălat, nu strică haina și n'o îngâlbinește.

De vânzare la fabricantul:

JERGER JAKAB

FABRICĂ DE MAȘINI DE SPĂLAT.

APATIN

(BÁCSKA).

Incze József

magazin de cuptoare **Dés (Dej)**, str. Bánffy nrul 31.

Nr. telefonului 100.

Nr. telefonului 100.

Mare magazin permanent de cuptoare moderne și multicolore, din material excelent, căminuri și vetre de fier, specialități de garnituri de încălzitoare rapide cu economie de 40%. Tot aei mare magazin de plăci pentru pâ-

reți și pentru vane. Execută totfelul de lucrări în branșa cuptorării și anume: clădirea, repararea și curățirea cuptoarelor vechi atât în loc cât și în provincie, pe lângă prețuri moderate.

I 2082

La dorință servesc cu mostre.

NUMAI ÎN SALONUL DE MODĂ

GEORGE RUMMEL

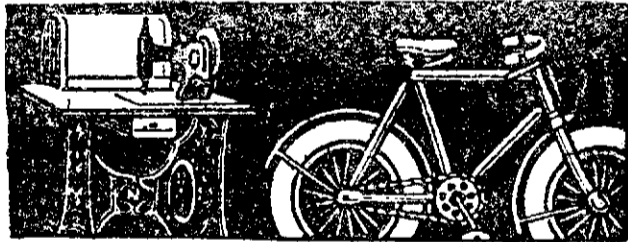
SIBIU, Honterusgasse n. 5

se execută costumele cele mai bune și strict englezești, precum și alte haine. Pune la dispoziția stăm. dame cele mai noi și celece jurnale. Ori-ce comandă se execută în 8—10 zile. — La damele din provincie las probe în 6 ore de două ori. Haine de doliu le execută în 12 ore. (Ru 066)

Convingerea e siguranța cea mai bună. La comanda mari mă prezint oriunde pe speșele proprii.

Intreprindere „VATT” mecanică și electrică a lui LEITNER, Cluj, (Kolozsvár).

Birou și magazin: Széchenyi-tér 41. (Palatul Széki).
Stabiliment: Malom-utca 8.

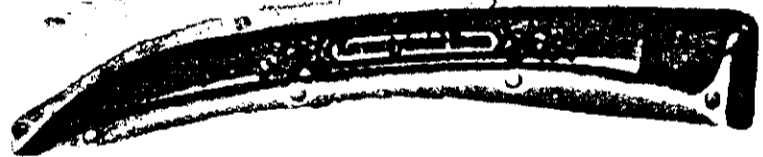

Va 2071

Reparări de automobile și gumă pentru automobile, mare atelier reparator de mașini de cusut, biciclete, mașini de scris, gramofone; prețuri ieftine, execuție solidă. — La comenzile din provincie nu se socotește pachetarea.

Cine se referă la acest ziar primește 10%o rabat.

Să ne credeți că este în interesul D-voastră dacă comandați coasa „Koronagyémánt”.

Cu coasa „Koronagyémánt”

bătută odată se poate cosi ziua întreagă deoarece e făcută din oțel-diamant, coase rele și mol nu se găsesse între ele.

Pentru trăinicia fiecărei bucăți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. la comanda de 10

Prețul: 1 buc 1'80 1'90 2' — 2'20 2'40 2'50 2'60 cor. buc. 1 se dă rabat.

Comenzile se pot face prin rimbursarea banilor înainte sau pe lângă rambursă la

Lengyel Testvérek, magazin de coase „Koronagyémánt”.

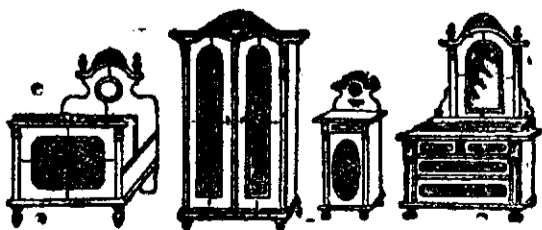
La 120

Kaposvár, Fő-utca 22 R.

H. TH. BONNET,

stabiliment industrial de măsorie de lucrări p. clădiri și de mobile, cu putere motorică

BISTRIȚA (Besztercze), Felsőkölváros, Fő-ut 25.

Execută în mod ineccepțional totfelul de lucrări pentru clădiri și mobile, cu putere motorică. Lucrări pentru clădiri, portaleuri, mobilier pentru prăvălie, cafenea, școli și pentru biserică, apoi aranjamente complete pentru dormitoare, prânzitoare și pentru bucătării, cu prețuri foarte ieftine. (Bo 2083)

Proteote și prospecte gratis.

Dufek Kálmán,

atelier de colorat și fabrică de curățire pe cale chimică

Cluj (Kolozsvár), str. Hegedüs Sándor nr. 5.

Recomandă colorarea și curățirea pe cale chimică a hainelor de dame și bărbați, perdelelor, lucrurilor brodate și de mână etc. În bucate gata sau desfăcute de oaltă, pe lângă o executare conștiințioasă și recunoscută de solidă. Am introdus: desinfectarea și curățirea penelor, la caz de urgență în timp de 12 ore. — Comenzile cu poșta conștiințioasă și punctual. — Hainele de doliu se execută cât se poate de repede.

Du 1345